

Aizkalnes
pamatskola slēgta.
Kur mācīsies
bērni?

5. lappusē

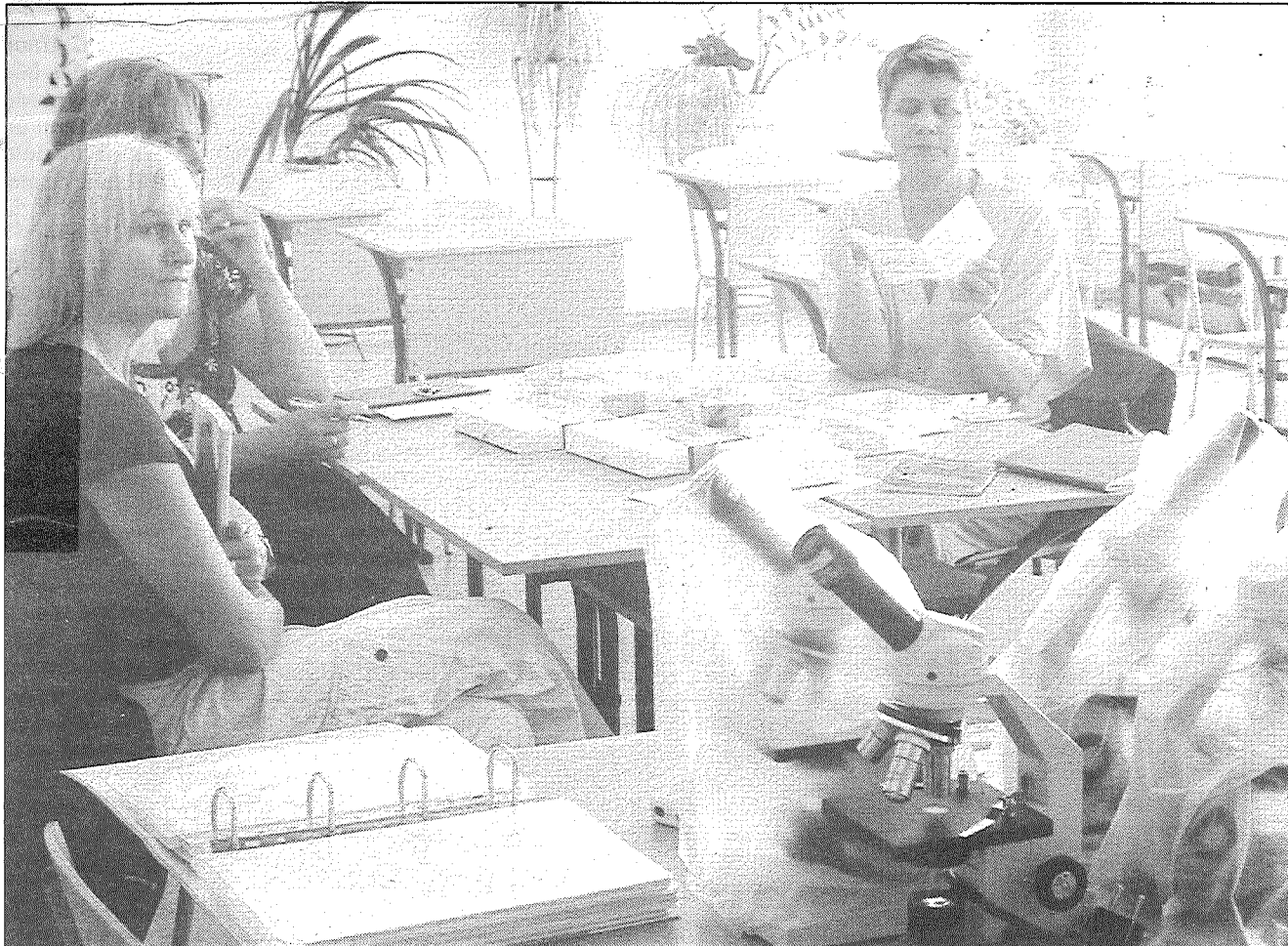
Vārkavas novads
svinēja svētkus

6. lappusē

Brauca ar
automašīnu
5,14 promiļu
reibumā

10. lappusē

Skolu diena «Dabaszinātnes un matemātika» Līvānu 1. vidusskolā

● Lai labi un saprotami izskaidrotu skolēniem, arī pašiem skolotājiem modernās ierīces, ar ko skolas apgādātas projekta «Dabaszinātnes un matemātika» ietvaros, teicami jāpārzina. Attēlā: pedagogi Līvānu 1. vidusskolas bioloģijas kabinetā.

Šī nedēļa Līvānu 1. vidusskolā sākās ar skolu dienu «Dabaszinātnes un matemātika», kurā piedalījās novada skolu matemātikas, fizikas, ķīmijas un bioloģijas skolotāji. Skolu diena notika Latvijas dabaszinātņu un matemātikas nedēļas «Domā citādāk! Eksaktāk!» ietvaros, bet viss kopā — saistībā ar Eiropas Sociālā fonda projektu «Dabaszinātnes un matemātika». Līvānu 1. vidusskola bija viena no pirmajām valstīm, kas iesaistījās šajā projektā, un vidusskolas klase, kas aprobē-

ja jaunievedumus un eksaktos priekšmetus mācījās pēc jaunām metodēm, jau 2009. gadā absolvēja vidusskolu. Kā informēja projekta koordinatore Līvānu 1. vidusskolā Zeltīte Vanaga, klase skolu absolvējusi ar teicamiem rezultātiem, 95 procenti no tās veiksmīgi iestājušies augstskolās, septiņi — tieši Rīgas Tehniskajā universitātē.

Skolu dienā «Dabaszinātnes un matemātika» piedalījās Jaunsilavas, Jersikas, Sutru, Rožupes pamatskolu, Līvānu 1. un Līvānu 2., Līvānu novada vakara

(maiņu) vidusskolas un Rudzātu vidusskolas pedagogi, kā arī pārstāvji no Jēkabpils novada Salas un Jēkabpils 3. vidusskolas — skolotāji, kuri māca fiziku, ķīmiju, matemātiku un bioloģiju.

Pēc dalībnieku ierašanās un reģistrācijas visi pulcējās skolas zālē, kur pedagogus uzrunāja novada izglītības pārvaldes vadītāja, novada domes priekšsēdētāja vietniece Aija Usāne, Līvānu 1. vidusskolas direktore Maija Dzintra Skudre.

Turpinājums 2. lappusē

NEAIZMIRSTIET
ABONĒT
«NOVADNIEKU»
līdz gada
beigām!

«Lattelecom» aicina klientus ietaupīt un atteikties no papīra rēķiniem

Sākot ar šī gada augustu, «Lattelecom» gan jaunus, gan esošos klientus aicina pakāpeniski atteikties no ikmēneša rēķinu saņemšanas papīra formātā.

Rēķinu bez maksas var apskatīties «Lattelecom» klientu pašapkalpošanās vidē www.mans.lattelecom.lv vai uzzināt, zvanot uz klientu apkalpošanas tālruni 177, informē uzņēmuma Sabiedrisko attiecību nodaļas projektu vadītāja Līga Bīte.

Sākot ar septembri, tiem klientiem, kas joprojām vēlēties rēķinu saņemt papīra formātā pa pastu, būs jāmaksā 1,21 latī, ieskaitot PVN.

«Ar dabas resursiem ir jārikojas saudzīgi un jāizvairās no to nelietderīgas izmantošanas. Katru mēnesi «Lattelecom» izsūta vairāk nekā 300 tūkstošus rēķinu, kam jūlijā vien tika patērētas 7 tonnas papīra, to saražošanai izmantojot 120 kokus. Pārejot no papīra rēķiniem uz elektroniskajiem rēķiniem, mēs visi ne tikai saudzējam dabu, bet arī ietaupām līdzekļus,» skaidro uzņēmuma komercdirektore Kerli Gabriloviča.

Pasaules Dabas Fonda direktors Latvijā Uģis Rotbergs norāda: «Ir daudzas lietas, ko uzņēmumi var darīt, lai samazinātu ietekmi uz vidi, bez tam lielākā daļa no tām laika gaitā atmaksājas, un ieguvēji ir visa sabiedrība. Centieni pilnībā ieviest E-rēķinus ir apsveicams uzņēmuma solis — tiek taupīts ne vien papīrs, bet arī resursi, kas nepieciešami ražošanas un transportēšanas procesā. Nozīmīgi ir arī tas, ka uzņēmums šādā veidā dod iespēju arī saviem klientiem kļūt videi draudzīgākiem.»

Jau vairāk nekā 200 tūkstoši privāto klientu «Lattelecom» rēķinus saņem pašapkalpošanās vidē mans «Lattelecom», savukārt 80 tūkstoši — e-pastā. Pieaugošais lietotāju skaits apliecina, ka elektroniskajā vidē saņemt rēķinus ir daudz ērtāk, jo ik gadu vidēji par 30% pieaug to klientu skaits, kas atsakās no papīra rēķiniem.

Klientus, kuriem mājās nav pieejams internets, «Lattelecom» aicina izmantot kādu no 874 Latvijas publiskajām bibliotēkām, kur interneta lietošana ir bez maksas. Bibliotēkas darbinieki pastāstīs un parādīs, kā saņemt un samaksāt «Lattelecom» rēķinus elektroniski. Nepieciešamības gadījumā apmācīs arī datora lietošanas pamatus un parādīs, kā rēķinu izdrukāt.

Lai nebūtu jāmaksā par papīra rēķinu, sava pēdējā rēķina summu iedzīvotāji var uzzināt arī zvanot uz klientu apkalpošanas tālruni 177, un pēc tam jau klients tāpat kā līdz šim var veikt rēķina apmaksu bankā vai tuvākajā bankomātā.

Dažādi padomi, kā ietaupīt naudu un laiku, apmaksājot «Lattelecom» rēķinu: papīra rēķina vietā izmantot «Lattelecom» klientu pašapkalpošanās vidi www.mans.lattelecom.lv, kur: rēķins pieejams ātrāk nekā pa pastu saņemtais, rēķins ir drošībā un samazināsies iespēja tam pazust no pastkastītes, apskatāms rēķinu arhīvs un telefona sarunu pārskati par pēdējiem 6 mēnešiem, ērti veikt samaksu internetbankā vai noformēt bankā automātisko maksājumu, rēķins tiek elektroniski nosūtīts bankai, kas to apmaksā, zvanīt uz klientu servisa tālruni 177, lai uzzinātu pēdējā rēķina summu un veikt apmaksu pastā vai bankā kā līdz šim.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Lielie nodokļu parādnieki valstij parādā 142,48 miljonus

Kopumā 190 uzņēmumi un privātpersonas, kuru parādi budžetam pārsniedz 300 000 latu, 1. augustā valsts budžetam bija palikuši parādā 142,48 miljonus latu, liecina Valsts ieņēmumu dienesta (VID) elektroniskajā datubāzē pieejamā informācija. Šā gada 1. augustā lielākā parādniece ar 4,26 miljonu latu parādu bijusi SIA "ZTT", otrajā vietā ar 4,25 miljonu latu parādu bijusi SIA "Applied Researches", bet trešajā vietā ar 3,71 miliona latu parādu ierindota SIA "Būve Interiors 1". Ceturtajā vietā ar 2,99 miljonu latu parādu augusta sākumā bijusi SIA "Madacom", piektajā vietā VID ierindojis Juriju Šabaļinu, kura saistības pret valsti bijušas 2,75 miljonu latu apjomā, viņam seko Guntars Kramēns ar 2,65 miljonu latu saistībām. Septītajā vietā augusta sākumā bijis Andrejs Danengiršs, kurš budžetam palicis parādā 2,62 miljonus latu, astotajā vietā ierindota SIA "Metalex" ar 2,54 miljonu latu parādu, deviņtajā vietā VID ierindojis Vjačeslavu Muhinu, kura parāds budžetam bijis 2,23 miljoni latu, bet desmitajā vietā ar 2,21 miliona latu parādu ierindots Ēriks Mingazetdinovs.

Jaunieši slikti pārzina Latvijas vēsturi. Mācību grāmatas būs jāpārstrādā

Jauniešiem Latvijā ir pamatīgi robi zināšanās par Latvijas vēsturi, atklājies laikraksta «Diena» veiktajā miniekseperimentā. Izglītības ministre Tatjana Koķe uzskata, ka skolēnu zināšanas uzlabosies, ja Latvijas un pasaules vēsturi mācīs kā atsevišķus priekšmetus. Septembrī valdība, visticamāk, akceptēs šīs izmaiņas un no 2011. gada septembra tās pakāpeniski tiks ieviestas skolās. Tas nozīmē, ka 6. un 7. klasē skolēni mācīsies pasaules vēsturi, bet 8. un 9. klasē – Latvijas vēsturi. Ja valdība lems, ka Latvijas un pasaules vēsture mācāma atsevišķi, ar tagadējām mācību grāmatām nevarēs iztikt, norāda speciālisti. Pašlaik pamatskolā populārākās ir divas vēstures mācību grāmatu sērijas: vienu izdod apgāds «Zvaigzne ABC», otru – izdevniecība «RaKa». LU profesors Jānis Lazdiņš secinājis, ka vēsture mācību grāmatās ir pārlietu vienpusīgi aprakstīta un pārblīvota ar faktiem un notikumiem bez noteiktas secības, kā rezultātā jauniešiem esot fragmentāras zināšanas un plaša priekšstats par to, kā vēsture un civilizācijas doma attīstījusies.

Ko jaunais katoļu vadītājs saka par obligātu Bībeles mācību

Jaunais katoļu baznīcas arhibīskaps Zbignevs Stankevičs intervijā Latvijas radio atzina, ka atbalsta Bībeles mācības ieviešanu visās klasēs. Ar to nāktu milzīga svētība. Vienlaikus Stankevičs neatbalsta Bībeles mācības uzspiešanu. Citu reliģiju pārstāvjiem un neticīgajiem, kas kategoriski nevēlas apgūt Bībeles mācību, būtu jādod iespēja no tās atteikties. Katoļu baznīca ar Bībeles mācību vēlas informēt, nevis uzspiest. Arhibīskaps arī atzina, ka par reliģijas jautājumiem runāt tikai kultūras vēstures stundās būtu par maz.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
65307058, 65307059 (zūmālistiem). Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

*Labklājība sagādā draugus, bet nelaieme parāda,
ko tie vērti.*
U.Flexje

Skolu diena «Dabaszinātnes un matemātika» Livānu 1. vidusskolā

Sākums 1. lappusē.

Skola prezentēja ieguvumus projektā «Dabaszinātnes un matemātika». Austris Cābels, šī projekta pārstāvis, informēja pedagogus, ka jau nākamajā gadā vidusskolu beidzējiem (ši gada divpadsmitklasniekiem) eksāmeni eksaktajos mācību priekšmetos būs jākārto pēc jaunām prasībām. Pēc tam pedagogi sadalījās grupā atbilstoši savam mācāmajam priekšmetam. Grupas vadīja Livānu 1. vidusskolas skolotāji. Ķīmijas skolotāju darba grupa Ritas Kalniņas vadībā iztirzāja jautājumu par laboratorijas darbu aprikojumu un tā izmantošanu vidusskolās sāļu hidrolīzē (10.

klasei), spektrofotometrijā (11. klasei), molekulu modeļu veidošanā (12. klasei). Bioloģijas darba grupa kopā ar Reginu Stikāni praktiski izmēģināja darbošanos ar skolēnu un skolotāju mikroskopiem, pieslēgšanu pie digitālā fotoaparāta, sprieda par cilvēka mulzām (telpisks ķermeņa daļas atveidojums ģipsi, parafinā, vaskā dabiskā lielumā demonstrēšanai, mācībām) un darbošanos ar tām, pārrunāja par spēlēm bioloģijā un to nozīmi.

Fizikas skolotāju darba grupa iepazīnās ar tās vadītāja Jura Jansona pieredzi, veicot demonstrējumus un mērījumus, lietojot sensorus. Tāpat tika aplūkoti dažādi demonstrējumi, kuros

vienlaicīgi tiek lietoti vairāki sensori, grafiku iegūšana. Pedagogiem bija iespēja darboties arī pašiem, veicot demonstrējumus ar sensoriem. Viņi iepazīnās arī ar skolotāja veidotajām demonstrējumu ierīcēm.

Matemātikas skolotāji Marijas Ragskas vadībā pētīja projekta mājas lapas un interaktīvās tāfeles izmantošanas iespējas matemātikas stundās, pētnieciskās metodes pielietojumu matemātikā. Darba grupās pedagogi iepazīnās arī ar projekta «Dabaszinātnes un matemātika» materiāliem. Savā pieredzē dalījās arī pārējo skolu pārstāvji.

L.Rancāne

Pārtikas produkti lētāki nekļūšot

**Nemot vērā tendences pasaules
tirgos, var droši apgalvot,
ka Latvijā pārtikas produkti lētāki
nekļūs, intervijā biznesa portālam
«Nozare.lv» prognozē
Lauksaimniecības tirgus
veicināšanas centra (LTVC)
vadītāja Ingūna Gulbe, neprecizējot,
par cik procentiem tieši produkti
varētu sadārdzināties.**

«Maizes un gaļas cenas noteikti palielināsies, arī piena produkti kļūs vēl dārgāki,» skaidro Gulbe, akcentējot, ka pārtikas sadārdzināšanos tomēr bremzēs ražotāju savā konkurence reģionā, kā arī iedzīvotāju zemā pirktspēja.

«Pārtikas cenas celsies dabas katastrofu un zināmu biržas spekulāciju dēļ. Tomēr Latvijas ražotāji un tirgotāji nevarēs cenas «uzskrūvēt» vairāku iemeslu dēļ. Mēs esam ciešā sasaistē ar visu reģionu. Ja pie mums kāds pārtikas produkts pārlietu sadārdzināsies, tūlīt būs klāt lietuvieši, igauņi vai vācieši un

savu analogo precī pārdos lētāk. Turklāt cenu kāpumu apturēs Latvijas iedzīvotāju zemā pirktspēja — ja cilvēkam nebūs naudas, viņš vienkārši attiecīgo produktu nepirks un meklēs lētāku aizvītotāju,» sacīja Gulbe.

Maizes un gaļas cenas noteikti palielināsies, tomēr tas nav saistīts tikai ar ekoloģiskām kataklīzām visā pasaulē, kuru ietekmē pieaugušas graudaugu cenas. Lielāku ietekmi atstāj visu pārējo resursu — elektrības, degvielas, darbspēka izmaksu pieaugums, norāda Gulbe.

Jautāta, kāda būs ražotāju reakcija, pieaugot cenai un mazinoties cilvēku pirktspējai, Gulbe atzina, ka ražotāji izvēlēties vienīgo izeju — necelt cenas «vienkāršajiem» produktiem, kā pienam vai maizes ķieģelītim, bet pacelt cenu, piemēram, smalkākam sieram vai ekskluzīvai maizes šķirnei.

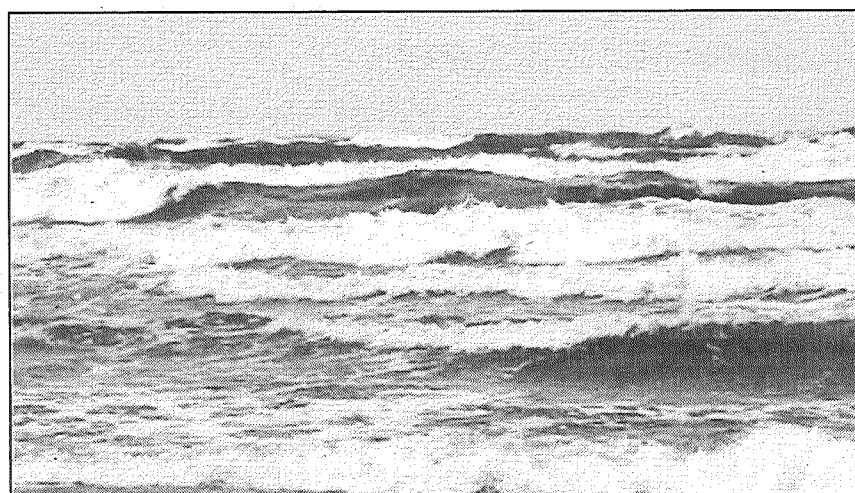
Savukārt graudu cenu kāpumu pat par 50% kopš gada sākuma Gulbe skaidro ar zināmu biržas diktātu.

«Graudu cenas nosaka biržas, un tur nodarbojas ar spekulācijām un baumu par trūcīgu ražu izplatīšanu. Biržai neder mierīgi laiki, jo tad nopelnīt nevar. Piemēram, gada sākumā biržā cukura cena tika paaugstināta pat par 40%, noturējās apmēram mēnesi un tad strauji kritās, toties tajā laikā sprīdi kāds labi nopelnīja. Birža ar augstajām graudu cenām mēģina noturēt satraukumu un nedrošību. Latvijas lauksaimniekiem gan tas ir izdevīgi eksporta ziņā, lai gan tendence ietekmē cenas vietējā tirgū. Tomēr nav pamata satraukumam — graudu visiem pietiks un cenas jau tagad pamazām slid lejup. Ja pārtikas kvieši 13. augustā maksāja 151 latu, tad 17. augustā — 144 latus par tonnu,» rezumēja LTVC vadītāja.

Jau ziņots, ka piena produktu cenas šovasar palielinājušās par 10-15%. Savukārt graudu cenas Krievijas lielā sausuma dēļ pasaules biržās kāpušas par 30-40%.

No Ziemeļjūras Latvijai tuvojas vētra

**Tuvākajās dienās laiku Latvijā
noteiks spēcīgs ciklons, kas nesīs
brāzmainu vēju un daudz lietus
mākoņu, prognozē sinoptiķi.
Latvijas radio brīdina, ka vēja
ātrums šonedēļ atsevišķās vietās
var sasniegt 23 metrus sekundē,
kas uzskatāms par vētru.**

šāds vējš ir bīstamāks un var lauzt koku zarus, kā arī atsevišķus kokus.

Otrdien nakts otrajā pusē un priekšpusdienā, sākot no Latvijas dienvidrietumiem, visā valstī līs. Arī turpmākajās diennaktīs brīžiem līs, vietām stipri un kopā ar pārkonu. Nedēļas nogalē lietu nesīs jauns ciklons, kas tuvosies no rietumiem.

Gaisa temperatūra nedaudz pazemināsies. Naktīs tā noslidēs līdz +10... +14 grādiem, par pāris grādiem vairāk būs piekrastē, kur vējš pūtīs no vasarā sasīlušās jūras. Otrdien temperatūra vēl pakāpsies līdz +19... +24 grādiem, bet turpmākajās dienās vairs nebūs siltāks par +16... +21 grādu.

Iepriecināja novada vientuļos pensionārus

17. un 18. augustā biedrība «Preiļu sieviešu klubs» organizēja 90 pārtikas paku piegādi Preiļu pilsētā un novada lauku teritorijā dzīvojošajiem vientuļajiem pensionāriem. Visa pārtika ir SIA «Primo Food» dāvinājums, «Novadnieku» informē biedrības «Preiļu sieviešu klubs» dalībniece Diāna Pastare.

Preiļos pārtikas pakas saņēma 46 vientuļie pensionāri, Preiļu pagastā — 11, Aizkalnes pagastā — deviņi, Saunas pagastā — 10, bet Pelēču pagastā — 14 vecie ļaudis.

D.Pastare stāsta, ka veiksmīga sadarbība Preiļu sieviešu klubam ar SIA «Primo Food» vadītāju Ingūnu Zimeleli izveidojās šopavasār Lieldienu laikā, kad kluba dalībnieces saziedoja naudu pārtikas iegādei mazturīgo ģimeņu bērniem un iztikai nepieciešamākos produktus pasūtīja šajā uzņēmumā. Jāpiebilst, ka jau pirmajā reizē SIA «Primo Food» piedalījās akcijā arī ar savu dāvinājumu.

Soreiz iniciatīva nāca no I.Zimeles, kura Preiļu sieviešu klubam piedāvāja un arī piegādāja produktus. No tiem Preiļu biznesa inkubatorā tā sauktajā simtlatnieku programmā nodarbinātie bezdarbnieki sagatavoja pārtikas

pakas. Tajās atradās milti vai putraini, cukurs, eļļa, tomātu mērce, augļu sulas, konservēti zirnīši vai kukurūza, tāpat kukurūzas pārslas vai saldās nūjiņas, kā arī citi produkti. Katra pārtikas paka svēra vairāk nekā 10 kilogramus.

Pārtikas paku nogādāšanu vientuļajiem pensionāriem pagastos veica pārvalžu vadītāji. Aizkalniešiem produktus piegādāja Gunta Uzuleviča, Saunas pagasta pensionāriem — Raimonds Rubins, Pelēčos — Iveta Stašulāne, bet Preiļu pagasta lauku teritorijā — novada domes deputāts Vitālijs Plivda. Savukārt Preiļu pilsētā vecajiem ļaudīm pakas nogādāja sieviešu kluba dalībniece Diāna

Pastare, kluba brīvprātīgais darbinieks Artis Utināns un bezdarbnieki no simtlatnieku programmas Rihards Kotlers un Rasma Šņepste.

«Dāvināšanas process arī dāvinātājiem rada prieku,» teic Diāna Pastare, «it sevišķi tad, ja preti redzams prieks par negaidīto dāvanu un pateicība. Grūti aprakstīt tās emocijas, kādas bija redzamas cilvēku acīs, kuriem tika pasniegtas sagatavotās pakas ar produktiem. Gadījās arī pārpratumi, piemēram, pie kāda dzīvokļa durvīm, kad painteresējos, vai šeit dzīvo manā sarakstā norādītā pensionāre, preti iznākušais kungs ar izsmieklu atbildēja, ka

viņš nu gan neesot sieviete un ar mani dejojot netaisoties. No ironiskās sarunas sapratu, ka manis meklētā pensionāre uzturas laukos.

Tomēr darvas pilieni medus mucā nebija tik lieli, lai mazinātu gandarījumu par paveikto darbu. Pārsvārā no vientuļajiem cilvēkiem saņēmām labas veselības un laimes vēlējumus, vairākas kundzes solīja par mums aizlūgt Dievu, pat dažu vīru acīs iemirdzējas pa asarai.»

Diāna Pastare Preiļu sieviešu kluba vārdā saka paldies visiem, kuri piedalījās šajā pasākumā, it īpaši SIA «Primo Food» vadītājam Ingūnai Zimelei.

Par skolēnu veselību un staltu stāju rūpēsies fizioterapeits

No jaunā mācību gada sākuma novada skolās par bērnu veselību un it īpaši par pareizu un staltu stāju rūpēsies speciālists. Fizioterapeita darba nodrošinājumam novada izglītības iestādēs līdz šī gada beigām deputāti raduši iespēju iedalīt līdzekļus nedaudz vairāk nekā 1600 latu apjomā.

«Ilgus gadus strādājot par ārstu, esmu secinājis, ka bērnu stāja ir nepareiza un arvien biežāk jauniešiem cilvēkiem nākas ārstēt mugurkaula vainas,» skaidrojot deputātiem nepieciešamību finansēt fizioterapeita darbu skolās, teica Preiļu novada domes deputāts Jānis Anspoks. Agrāk skolās bija korigējošās fizikultūras nodarbības, bet tagad šīs lietas nodotas sporta skolotāju pārziņā. Tomēr nedēļā ir tikai dažas fizikultūras stundas, tajās bērni nodarbojas ar citām aktivitātēm, bet pareizas stājas veidošanai nepieciešami specifiski vingrinājumi, kuras var iemācīt profesionāls speciālists. Lai nodrošinātu labus fizioterapeita darba rezultātus, izglītības iestādēm nebūs jātērē lieli līdzekļi vingrošanai nepieciešamo bumbu, nūju vai citu palīg-

līdzekļu iegādei. Daudz kas skolās jau pieejams.

Atzinīgi jauno iespēju vērtēja arī Preiļu 1. pamatskolas direktore Nora Šņepste, uzsverot, ka tā būs laba iespēja gādāt par audzēkņu veselību, jo bērniem skolas solā mācību gada laikā jāpavada daudzas stundas. Arī mājās viņi ilgstoši pavada laiku pie datoriem, kas nenāk par labu mugurkaula veselībai. Deputāts un novada izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis savukārt uzsvēra, ka fizioterapeitam vajadzēs darboties ar katru bērnu atsevišķi, izstrādāt individuālas vingrojumu programmas. Ar tām būs jāiepazīstina arī audzēkņu vecāki, lai katrs varētu vingrot mājās.

Pagaidām plānots, ka fizioterapeits strādās Preiļu pilsētas izglītības iestādēs, taču septembrī, kad būs zināms noslogojums, par nodarbiņu rīkošanu varēs domāt arī novada lauku skolās. SIA «Preiļu slimnīca» galvenā ārste Viktorija Šmukste informēja, ka fizioterapeites pienākumus veiks un ar skolas bērniem strādās Irīna Spiridonova, kura šogad ir absolvējusi Daugavpils Universitāti, iegūstot fizioterapeita sertifikātu. Prakses laikā Irīna ir strādājusi arī Preiļu slimnīcā.

Skolēnu pārvadāšanai pirks autobusu par Sociālās drošības tīkla līdzekļiem

Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu «Par finanšu līdzekļu piešķiršanu novada pašvaldībā Sociālās drošības tīkla pasākumu īstenošanas ietvaros 2010. gadā skolēnu pārvadājumu nodrošināšanai» novada domē pieņemts lēmums piedalīties Sociālās drošības tīkla pasākumos, iegādājoties autobusu.

Jau līdz 1. septembrim novada domes priekšsēdētāja vietniekam Jānim Anspokam uzdots parakstīt vienošanos ar Valsts Reģionālās attīstības aģentūru par finanšu līdzekļu piešķiršanu pašvaldības autobusa iegādei.

Kā paskaidroja novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs, šāda valsts finansēta programma

tiek piedāvāta tām pašvaldībām, kuru teritorijā slēgtas skolas un nepieciešams transports bērnu pārvadāšanai no mājām uz citām izglītības iestādēm. Tā kā šogad slēgta Aizkalnes pamatskola, pašvaldība atbilst noteiktajiem kritērijiem. Protams, novada domei autobusa iegādei būs nepieciešams arī līdzfinansējums, bet tas paredzēts tikai 10% apmērā, jo atlikušo daļu (90%) segs no valsts budžeta. Preiļu novada domei šajā gadījumā, lai tiktu pie jauna transportlīdzekļa, nākamā gada budžetā būs jāsarūpē tikai aptuveni 3500 latu.

Pašlaik novada skolu un iestāžu rīcībā ir pieci autobusi, divi no tiem ar nelielu pasažieru skaitu. Visi transportlīdzekļi tiek intensīvi noslogoti, tāpēc jauna tehnika nepieciešama.

DOMES LĒMUMI

19. augustā notika Preiļu novada domes kārtējā sēde.

Palielināts novada budžets

Pašvaldības šī gada pamatbudžets palielinājies par 73 130 latiem. Tajā skaitā ir avansa maksājums projektam «Lauku ceļu infrastruktūras uzlabošana» 39 000 latu apmērā, avansa maksājums projektam «Pelēču ciema Liepu ielas ceļa posma un autoceļa Arendole — Pelēči rekonstrukcija» 10 651 lata apmērā, ieņēmumi no pansionāta iemītņieku pensijām (90%) 12 270 latu apmērā, pārējie ieņēmumi novada kultūras centram 1500 latu apmērā, kā arī dotācija (piešķirta ar Ministru kabineta lēmumu) plūdu seku likvidācijai 9709 latu apmērā.

Attiecīgi palielināta arī budžeta izdevumu daļa. Sociālajai nodrošināšanai paredzēti 12 270 lati, teritorijas attīstībai un apsaimniekošanai — 49 651 lats, bet kultūras vajadzībām — 1500 lati, komunālajai saimniecībai — 9709 lati.

Piešķirti līdzekļi

Domes sēdē nolemts atbalstīt Preiļu novada pensionāru biedrības valdes priekšsēdētājas Irēnas Timošenko lūgumu par finansiāla atbalsta piešķiršanu pensionāru biedrības pasākumu organizēšanai. No budžeta sadaļas «Pārējie izdevumi» līdzekļiem piešķirti prosītie 300 lati, kurus pensionāri vēlas tērēt, lai sarīkotu biedrības desmit gadu jubilejas sarīkojumu un 70 gadu jubileju suminātu kādu aktīvu biedrības dalībnieci.

Ar līdzekļiem 72 latu apmērā atbalstīts arī Rēzeknes uzņēmēju biedrības valdes locekles Skaidrites Baltaces iesniegums, piešķirot naudu daļējai dalības maksas segšanai divām novada amatniecēm, kuras piedalīsies izstādē «Rēzeknes uzņēmējs 2010».

Izstādi no 10. līdz 11. septembrim rīko Rēzeknes uzņēmēju biedrība sadarbībā ar pašvaldībām un Latvijas Darba devēju konfederāciju. Izstādē īpaša vieta tiks ierādīta Latgales amatnieku radošajām darbnīcām ar domu popularizēt amatu prasmes, veicināt pašnodarbinātību un mikro biznesa ideju attīstību. Preiļu novada Rēzeknē pārstāvēs pinējas Īnta Vilcāne un Veronika Bindare.

Noteiktas iemītņieku uzturēšanas izmaksas pansionātā «Preiļi»

Deputāti domes sēdē izskatīja sagatavoto pansionāta «Preiļi» izdevumu tāmi un pieņēma lēmumu, ka viena iemītņieka uzturēšanas izmaksas līdz šī gada 31. decembrim tiek noteiktas 233 latu apmērā mēnesī. Turpmāk pansionāta vadītājam, slēdzot līgumus un nosakot klientu uzturēšanas maksu, tiks piemērots tieši šis izcenojums.

Pirms balsošanas pašvaldības vadītājs Aldis Adamovičs deputātiem skaidroja, ka pansionāts «Preiļi» darbojas nepilnūs divus mēnešus. Interese par sniegtajiem pakalpojumiem ir liela, pašlaik no 18 pansionāta vietām brīvas vairs tikai divas. Vecie

novada cilvēki aktīvi interesējas par iespējam mītināšies pansionātā, tāpēc drīzumā pašvaldībai būs jādomā par no slimnīcas ierājamo telpu paplašināšanu vēl vismaz astoņiem iemītņiekiem.

Nosakot pašreizējās uzturēšanas izmaksas, ņemts vērā, ka pansionāta iemītņieku pensijas, no kuras uzturēšanai tiek atskaitīti 90%, ir vidēji 150 līdz 170 latu apmērā. Tas nozīmē, ka atlikusi izmaksu daļa jāsedz pašvaldībai. Jo vairāk klientu pieprasīs pakalpojumu, jo lētāka būs uzturēšana. Zināms, ka citos līdzīgos pansionātos vidējās viena cilvēka uzturēšanas izmaksas svārstās no 240 līdz 400 latiem mēnesī.

Aizkalnē pirmsskolas izglītības iestādes nebūs

Pieņemts lēmums neatvērt pirmsskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» filiāli Aizkalnē. Pilnībā mainījušies pavasari izdarītie provizorisks aprēķini, kas sākotnēji liecināja, ka Aizkalnē pēc pamatskolas likvidēšanas būs nepieciešama pirmsskolas izglītības iestāde vismaz 12 — 14 bērniem. Pašlaik skaidri zināms, ka bērnudārza pakalpojumi būtu vajadzīgi tikai trijiem mazulītiem, jo citiem vecāki uzrakstījuši iesniegumus uzņemšanai pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa» Preiļos. Pirmsskolniekus uz bērnudārzu Preiļos vedīs pašvaldības autobuss.

Lemj par sociālo dienestu

Ar domes sēdes lēmumu izdarīti grozījumi Preiļu novada sociālā dienesta nolikumā. To nepieciešamība tiek pamatota ar Ministru kabineta noteikumu «Kārtība, kādā sociālo pakalpojumu sniedzējs tiek reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā un izslēgts no tā» prasībām. Sociālā dienesta vadītāja Diāna Vucāne uzsvēra, ka reģistrā jābūt reģistrētiem arī dienesta sniegtajiem pakalpojumiem.

Šajā sakarā nolikums papildināts ar punktu, kurā teikts, ka sociālajam dienestam ir strukturālās vienības — dienas centrs un aprūpes mājās birojs. Dienas centrs nodarbojas ar mazaizsargāto mērķa grupu — pensijas vecuma personu, personu ar īpašām vajadzībām, trūcīgu un citu sociālā riska grupu zināšanu un prasmju apguves pilnveidošanu, kas nodrošina iespēju integrēties sabiedrībā un palielināt pašnoteikšanās un pašaprūpes iespējas. Aprūpes mājās birojs organizē aprūpes mājās sniegšanu personām, kuras vecuma dēļ, garīga vai fiziska rakstura traucējumu dēļ nevar aprūpēt sevi, veikt ikdienas mājas darbus, kurām nav likumīgu apgādnieku utt.

Pēc dienesta vadītājas teiktā, izmaiņas nolikumā dos iespēju dienestam turpmāk startēt ar projektiem Eiropas Sociālā fonda rīkotajos projektu konkursos.

Saistībā ar sociālo dienestu pieņemts vēl kāds lēmums. Ar šī gada 6. augustu sociālā dienesta sociālajā virtuvē noteikta maksa par ēdināšanu bērniem ar īpašām vajadzībām. Tā būs 1,40 lati dienā vienam bērnam.

RIEBIŅU NOVADĀ

Tradicionālās Sudraba kāzas 2010

Riebiņu novadā par tradīciju kļuvusi divdesmit piecus gadus laulībā nodzīvojušiem pāriem Sudraba kāzu jubilejas svinēšana. 21. augustā Stabulnieku kultūras namā savas Sudraba kāzas svinēja sešas ģimenes, informē Riebiņu novada domes dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Monika Litauniece.

Lai arī šīs ģimenes vieno kopīgais skaits – 25, taču katra ģimene ir unikāla un ļoti atšķirīga no pārējām. Par katru ģimeni varētu stāstīt ļoti daudz, bet paši viņi par savu dzīvi jau tagad varētu uzrakstīt aizraujošus stāstus un romānus.

Silvija un Voldemārs VULĀNI iepazīnās māsiņas kāzās. Sekoja trīs gadus ilgs draudzības laiks un ļoti siltā un saulainā 22. jūnijā tika svinētas kāzas. Kāzu viesu skaits vairāk par 100 cilvēkiem. Ģimenē izaudzināti divi bērni, dēls jau strādā, bet meita tikko ieguvusi augstāko izglītību.

Savukārt Monika un Jānis MIČUĻI iepazīnās sadzīvīgos apstākļos, jo Monikas ģimene toreiz pārcēlās dzīvot uz Siļukalnu, bet Jānis ar smago mašīnu ticis norikots atvest sadzīves mantas. Jaunā meitene bija ļoti skaista, sekoja pāris gadu draudzības laiks un 1985. gada 14. septembrī tika svinētas kāzas. Izaudzinātas divas meitas un dēls. Vecākās meitas ceļi aizvedaši uz Kipru, jaunākā strādā Rīgā, bet dēls mācās Viļņos. Dzīvē visskaistākie brīži saistās ar bērniem. Dzīvesbiedri uzskata, ka cilvēku dzīve ir visdraudzīgākā Dieva dāvana, tādēļ viss atkarīgs no tā, kā to spēj nosargāt.

Rīta un Juris LEIČI iepazīnās Stabulnieku kultūras namā kādā ballītē, jo tur astoņdesmitajos gados (gluži tāpat kā tagad) balles bija ļoti populāras. Rītai Stabulnieki ir dzimtais pagasts. Draudzības laiks bija skaists un samērā ilgs – četri gadi. Savas kāzas viņi svinēja 30. augustā. Kāzas bija ļoti lielas, viesu skaits pārsniedza 200 cilvēku. Laulībā dzimuši, izaudzināti un izskoloti dēls un meita. Rīta un Juris ir ļoti aktīvi un atraktīvi cilvēki, viņi vienmēr kaut ko organizē, izdomā vai vada. Pat vaļasprieki viņiem ir dzīve kustībā — puķu ravēšana, medības, makšķerēšana un ziemā slēpošana.

● Riebiņu novada Sudraba pāri: Zoja un Roberts Kabakovi, Regina un Valdis Čaunāni, Rīta un Juris Leiči, Anita un Roberts Erti (goda vedēji), Silvija un Voldemārs Vulāni, Monika un Jānis Mičuļi, Aija un Aivars Laizāni.

Ari Zoja un Roberts KABAKOVI iepazīnās ballē, tikai Riebiņu kultūras namā. Abi smejas, ka draudzības laiks bijis ļoti zīmīgs – deviņi mēneši. Kāzas daudz vienu klātbūtnē skaisti svinētas 16. novembrī, kad uzkrītis pirmais sniegs. Pēc pāris gadiem piedzimis vecākais dēls, kurš studē magistrantūrā, arī otrs dēls ir students, bet meita Eliza mācās Riebiņu vidusskolā. Sieva no darba brīvā laikā aizraujas ar puķkopību, viram interesē tehnikas lietas. Laulībā pavadītie gadi bijuši interesanti gan ar ģimenes svētkiem, gan ar ceļojumiem un arī ar ticību uz to labāko.

Savukārt Aija un Aivars LAIZĀNI pirmoreiz satikušies darbā. Aija kopā ar citiem studentiem septembrī atbrauca uz toreizējo Kirova kolhozu palīdzēt novākt ražu, kur jaunais iecirkņa vadītājs Aivars studentus norīkoja darbos. Viņi iepazīnās

jau pirmajā ballītē Stabulniekos, jo simpātisko Aiju nevarēja nepamanīt. Divi gadi pagāja abiem ciemojoties gan Limbažos, gan Stabulniekos, jo Aijas dzimtā puse ir Limbaži. Kāzas, kuras tika svinētas 17. augustā, bija gana lielas un jautras. Izaudzināti un izskoloti divi dēli, atrasts skaistums gan darbā, gan atpūtā. Abu kopīgais vaļasprieks ir ceļošana. Tomēr, kā paši saka, nekur nav tik labi kā mājās kopā ar savu saimi sestdienas vakaros pēc kārtīgas pirts baudīt pašceptu pirāgu un dzērveņu ķiseli. 25 gadi nav pagājuši vienkārši tāpat, laiks bijis ļoti piepildīts ar darbu, ar rūpēm par bērniem un viņu izglītību, ar piedalīšanos sava pagasta un arī visa novada darbos un pasākumos.

Izrādās, ka jauni cilvēki liktenīgi iepazīties var arī kartupeļu vagā. Tā noticis ar Valdi un Regīnu ČAUNĀNIEM. Divu

gadu draudzības laiks noslēdzies ar laulībām Preiļu dzimtsarakstu nodaļā un Aglonas bazilikā. Kāzas, kā jau kārtīgi latgalieši, svinējuši gan ligavas, gan ligavaīņa mājās. Izaudzināti divi dēli, par kuriem tiešām var priecāties un lepoties. Gandarījumu dod arī saimniekošana savā zemē un savās mājās. Laulības dzīvi viņi ar jauku humoru sauc par pasākumu, kurš prasa savstarpējo sapratni, veselīgu sīkstumu un nopietnu ieguldījumu visas dzīves garumā.

Kopā ar sudraba pāriem viņu ģimenes jubilejā Stabulnieku kultūras namā bija arī viņu bērni. Sudrabbāzu svinētājus sveica Riebiņu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Pēteris Rožinskis un domes izpilddirektora vietnieks Jāzeps Ivanāns, kā arī daudzie radi un draugi.

AGLONAS NOVADĀ

Velodiena gaida visus, kuri prot mīt pedāļus

Šonedēļ Aglonā risināsies jau par atraktīvu tradīciju izveidojies pasākums «Ar velīku pa Aglyunu», kura aktivitātes paredzētas, sākot no trešdienas, 25. augusta.

Kā informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele, 25. augusts atvēlēts tiem, kuri vēlas iegūt velovadītāja tiesības. No pulksten 10.00 līdz 13.00 novada kultūras nama telpās Ceļu satiksmes drošības direkcijas Preiļu nodaļa organizē velobraukšanas tiesību iegūšanai paredzētu eksāmenu. Tiesības varēs iegūt ikviens, kurš sasniedzis 12 gadu vecumu. Mācību materiāls atrodams internetā www.csdd.lv sadaļā «Iesakām

apmeklēt». Būs iespēja uz vietas nofotografēties dokumentiem.

26. augustā no pulksten 9.00 līdz 12.00 pasākuma dalībnieki varēs piedalīties Valsts asinsdonoru centra Latgales filiāles rīkotajā donoru dienā. Sīkāka informācija par to «Novadnieka» 20. augusta numurā 1. lappusē.

Savukārt pasākuma kulminācija paredzēta 27. augustā, kad pulksten 12.30 pēc dalībnieku reģistrācijas Aglonas brīvības estrādē startēs velodiena «Ar velīku pa Aglyunu 2010». Pulksten 13.00 ielānāta veloparāde pa Aglonas ielām, pulksten 14.00 — velomaratonu ar divām — 30 un 15 kilometrus garām — trasēm, ko piedāvā veikt ne vien komandām, bet arī individuāli. Spēkus izmēģināt varēs arī bērni

vecāku vai atbildīgās personas pavadībā. Pulksten 16.00 dalībniekus gaida šķēršļu josta, pulksten 17.00 — triatlons. Dalībnieki uz apbalvošanu, kopīgu uguns-kuru kopā tiks aicināti pulksten 19.00, bet noslēgumā pulksten 20.00 — sarīkojums ar koncertu un balli.

Sacensību organizatori — Aglonas pagasta iedzīvotāju iniciatīvas grupa «Velomiļi» — centīgi strādājuši un sagatavojuši divas velomaratonu trases (starts pie Aglonas sporta halles), kas ies gan pa asfaltētiem un grantētiem celiņiem, tāpat meža celiņiem un takām. Braucējiem nāksies orientēties pēc kartes.

Savukārt šķēršļu joslas pārvarēšanas sacensības notiks sporta laukumā pie Aglonas vidussko-

las. Trases garums no 60 (jaunāku bērnu grupām ar dažādu figūru izbraukšanu) līdz 250 metriem. Dalībniekiem būs jārāda prasme izbraukt dažādas figūras — koridors, vārti, šūpoles, grezns, riņķis, astotnieks, zigzags, čūska, celmi, tiltiņš, lēnbraukšana ierobežotā laukumā, velobols un citas.

Triatlona stafetē (Aglonas pagasta atraktīvā atpūtas centra pludmalē) varēs piedalīties dalībnieki vecumā no 15 gadiem. Nāksies krietni papulēties. Sākumā visi trīs komandas dalībnieki laivā airēs vairākus simtus metru, tad pirmais no dalībniekiem ar velosipēdu brauks pa meža takām divus kilometrus, nodos braucamrīku komandas biedriem, bet

pats skries aptuveni vienu kilometru, nododot stafeti nākamajam komandas biedram, kurš veiks analogisku maršrutu. Veicot distanci visiem trim, komanda laivā dosies uz finišu.

Sacensību organizatori atgādina — ja būs labvēlīgi laika apstākļi un silts ūdens, laivošanu varēs aizstāt ar netradicionālo peldēšanu, tāpēc neaizmirstiet paņemt līdzi peldkostīmus.

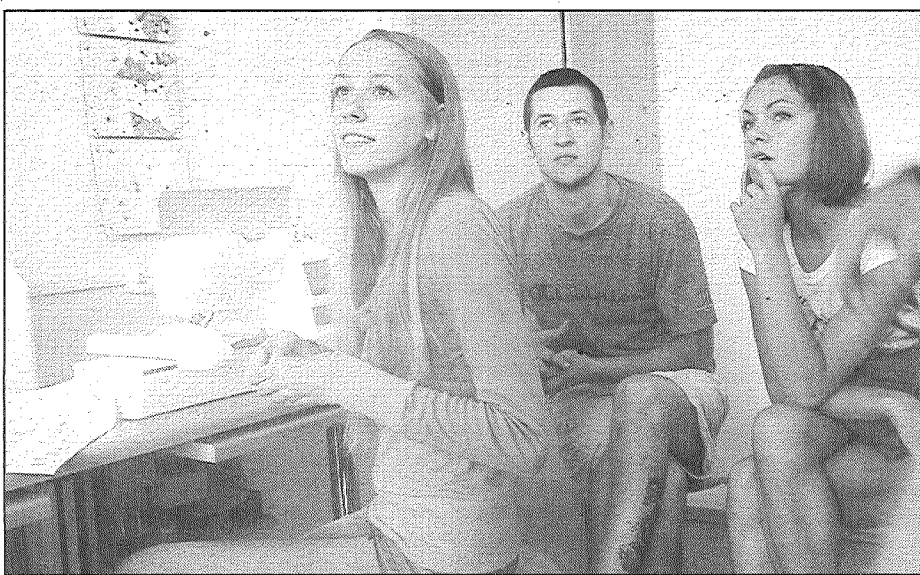
Velodienas pasākumu dalībnieki startiem var pieteikties pie iniciatīvas grupas koordinatores I. Barkevičas (tālruni 65324573, 29285185) vai pie projekta galvenā tiesneša E. Urbanoviča (tālrunis 28367522). Uz tikšanos Aglonā!

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Jaunsilavas pamatskolā rosīgi gatavojas jaunajam mācību gadam

Jaunsilavas pamatskolas šī gada 9. klases absolventi nolēmuši turpināt tālāku izglītības ieguvi, un par to patīes prieks skolas pedagogu saimei, sarunā ar «Novadnieku» atzina šīs mācību iestādes direktore Janīna Usāre. Bijušie audzēkņi jau iestājušies Rīgas Valsts 1. ģimnāzijā, Jēkabpils Valsts ģimnāzijā, Līvānu 1. vidusskolā, Preiļu un Daugavpils arodskolās un citur. Skolu pavasarī absolvēja 17 jaunieši. Direktore atzina, ka priecājas arī par to, ka gandrīz tikpat kuplā skaitā 1. septembrī skolas gaitas uzsāks mazie pirmklasnieki — 14 bērni. Tiek prognozēts, ka skolēnu skaits šajā mācību gadā Jaunsilavas pamatskolā paliks gandrīz iepriekšējā mācību gada līmenī — 105. Vienam no skolēniem jaunais mācību gads sāksies citā valstī — Anglijā, kur viņš devies kopā ar vecākiem. Katrs šāds gadījums ir skumjš, atzina direktore, no tā viedokļa, ka skolā samazinās audzēkņu skaits. Bet tāda ir realitāte, kas radusies Latvijas šodienas ekonomiskajā situācijā, un, no bērna viedokļa, protams, labāk būt kopā ar vecākiem. Gandrīz 60 bērni apmeklēs pirmsskolas izglītības grupas. Esam ieguvuši popularitāti, tāpēc daudzi vecāki izvēlas mūsu skolu, kur labi

● Rit nodarbības nometnē «Jauns, prasmīgs un prātīgs».

pieskatīti un aprūpēti uzturas viņu mazākie bērni, priecājas direktore.

Janīna Usāre stāstīja, ka jaunajam mācību gadam aktīvi gatavojas pedagogi, kas vasaru un atvaļinājumu laiku izmantojuši, papildinot zināšanas dažādos kursos.

Rosīgi darbi notiek arī skolas saimniecībā. Tiek piemeklēti skolēnu augumiem atbilstoši krēsli, spodrināti klašu logi. Lieļākie remontdarbi tika veikti jau pavasarī. Jaunu izskatu ieguva gaiteni tajos skolas korpusos, kur atrodas pirmsskolas un ek-

sakto zinību telpas. Jūlijā tika atsvaidzināts virtuves krāsojums. Gatavojot skolu jaunajam mācību gadam, savas brīvdienas neželējot, strādā Turku pagasta komunālās saimniecības vadītājs Roberts Rubens. Viņš sakārto sanitehniskos mezglus, gādā visu skolai nepieciešamo, sākot ar mazgājamajiem līdzekļiem un beidzot ar malku jaunajai apkures sezonai. Ar viņa un darbos iesaistīto stipendiātu palīdzību tiek uzlaboti arī bērnu drošības apstākļi, otrā stāva balkona un kāpņu margām piestiprinot papildus norobežojuma kārtu. Realizējot pirmsskolas izglītības skolotājas Inas Jakovļevas iecerēto projektu, uzmeistarotas jaunas šūpoles un citas ierīces bērnu rotaļu laukumā.

Jaunsilavas pamatskola bija izraudzīta kā viena no projekta «Līvānu novada jauniešu pašnodarbinātības veicināšana radošo industriju jomā» radošās nometnes «Jauns, prasmīgs un prātīgs» norises vietām. Jaunieši iepazīna miksto mēbeļu atjaunošanas pamatprincipus, apbrīvoja skolā tapušos kokapstrādes darbus, piedalījās sava projekta logo izstrādāšanā ar datorizēto šujmašīnu, ko pārvaldīja jau 9. klases skolniece Jūta Kirilova.

Pirmsskolas izglītības vadlinijas noteiks pirmsskolas izglītības saturu un pedagogiskā procesa organizācijas principus

Lai veicinātu bērna vispusīgu un harmonisku attīstību, ievērojot viņa attīstības likumsakarības un vajadzības, individuālajā un sabiedriskajā dzīvē nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes, šādējādi mērķtiecīgi nodrošinot sagatavošanos pamatzglītības apguvei, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) izstrādājusi valsts pirmsskolas izglītības vadlinijas.

Izglītības un zinātnes ministrijas Komunikācijas nodaļa informē, ka valsts standartā pamatzglītībai ir noteiktas prasības, skolēniem beidzot 3., 6. un 9. klasi, bet pirmsskolas izglītībā sasniedzamie rezultāti nav noteikti, tāpēc nepieciešams arī pirms-

skolas izglītības pakāpes ieguves, tās saturs un organizācijas tiesiskais regulējums.

Valdībā apstiprinātais Ministru kabineta (MK) noteikumu projekts «Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlinijām» nosaka pirmsskolas izglītības satura mērķus un uzdevumus, pirmsskolas izglītības pedagogiskā procesa organizācijas principus, pirmsskolas izglītības apguves plānotos rezultātus un vērtēšanas pamatprincipus.

Saskaņā ar vadlinijām, izglītības programmas apguves laikā bērna zināšanu, prasmi un attieksmi vērtējumu pedagogs izteiks mutvārdos, uzsverot pozitīvo un nozīmīgo viņa darbību un sasniegumus. Savukārt, sākot ar 2011./2012. mācību gadu, beidzot obligāto pirmsskolas izglītību,

vecāki saņems arī rakstisku informāciju par bērna sasniegumiem.

Pirmsskolas izglītības vadliniju izstrādē piedalījās Daugavpils Universitātes pētījuma «Metodisko materiālu "Obligātās pirmsskolas un sākumskolas izglītības izvērtējums un pilnveides iespējas" izstrādē" darbā grupa, kurā darbojās Latvijas Universitātes, Liepājas Universitātes, Daugavpils Universitātes un Rēzeknes Augstskolas docētāji. Vadliniju izstrādē piedalījās arī izglītības pārvalžu speciālisti, pirmsskolas izglītības iestāžu metodiķi un pedagogi, konsultācijas notikušas ar pilsētu un novadu pirmsskolas izglītības speciālistiem, Pirmsskolas izglītības asociāciju, Latvijas Nacionālās skolotāju savienības pārstāvjiem, Latvijas asociācijas "Domāša-

nas attīstība" pārstāvjiem. Tika uzklausti un izvērtēti pirmsskolas un sākumskolas pedagogu, bērnu vecāku un citu interešu viedokļi un ieteikumi.

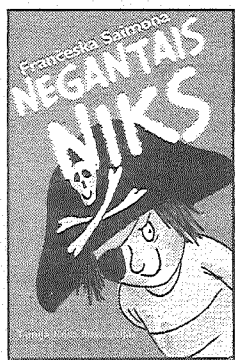
Pēc IZM informācijas, 2009./2010. mācību gadā Latvijā darbojās 586 pirmsskolas izglītības iestādes, pirmsskolas izglītības programmas tika īstenotas arī 355 skolās un deviņās interešu izglītības iestādēs. Kopējais pirmsskolas izglītībā iesaistīto bērnu skaits 2009./2010. mācību gadā bija 83 040 bērnu (2008./2009. mācību gadā — 80 936 bērni).

MK noteikumu projekts «Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlinijām» 3. augustā apstiprināts MK. Ar to var iepazīties MK mājaslapā.

Noteikumi stāsies spēkā 2010. gada 1. septembrī.

BIBLIOTĒKA IETEIC LASĪTĀJIEM

Preiļu galvenā bibliotēka ar «Novadnieka» starpniecību informē par jaunām grāmatām, ko saņēmusi kā dāvinājumu no SIA «Apgāds Zvaigzne ABC» Zvaigznes grāmatu nama.

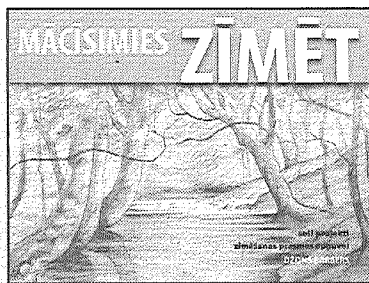

Frančeskas Saimonas grāmatā «Negantais Nīks» ir četri stāstiņi par neganto Nīku, tā ir uzrakstīta jautrā un nenopietnā valodā. Nīka nedarbi ļauj smieties līdz asarām un arī caur asarām. Grāmata liek aizdomāties, kā būtu rīkojies pareizāk dažādās situācijās, kas gadās katrā ģimenē, saskaņot katrā nerātā zēnā labo un jauko, kas viņa sirdi noteikti ir. Grāmata domāta jaunākā skolas vecuma bērniem un, protams, vecākiem arī.

Uz ceļošanu noteikti mudinās daudzpusīgs un bagātīgi ilustrēts ceļvedis «Latvija, Lietuva un Igaunija». Katrai valstij, kā arī katram valsts reģionam veltīta atsevišķa nodaļa. Ceļvedī raksturota katra reģiona daba, vēsture un raksturīgākās īpatnības, tā attīstība gadsimtu gaitā un piedāvājums mūsdienai apmeklētājiem. Apkopota plaša

informācija par visām lielākajām pilsētām un apskates objektiem, to apraksti papildināti ar kvalitatīvām fotogrāfijām, bet orientēties palīdz pilsētu plāni un reģionu kartes. Nodaļā «Ieteikumi tūristiem» atrodama informācija par viesnīcām, restorāniem un veikalniem, kā arī izklaides un aktīvās atpūtas iespējām. Nodaļa «Praktiskais ceļvedis» sniedz dažādus derīgus padomus. Ceļvedi ir atrodami arī noderīgi vārdi un pieklājības frāzes lietuvisu un igauņu valodās.

Ikviens, kuram ir vēlēšanās iemācīties zīmēt, būs priecīgs par profesionālā mākslinieka Džeina Bārbera grāmatu «Mācīsimies zīmēt». Tajā

tiek piedāvāti seši projekti zīmēšanas prasmes apguvei. Iesācējiem mākslā šī grāmata radīs priekšstatu par pieejamo materiālu diapazonu un palīdzēs izvēlēties atbilstošākos zīmējumus un papīru. Soli pa solim izpildot izdevumā sniegtos vingrinājumus, ikviens zīmētgrībētājs pārliecināsies, ka ar zīmēšanu iespējams radīt pārsteidzošu kļūso dabu, ainavu, var iemācīties zīmēt realistiskas cilvēku un dzīvnieku figūras, izprast perspektīvas principu izmantošanu un radīt trīsdimensionālus atēlus, atklāt kompozīcijas noslēpumus, apgūt krāsu mācību un radīt pilnībā izstrādātus zīmējumus.

Slēgtās Aizkalnes pamatskolas skolēni mācīsies Preiļos, Pelēcos un Rušonā

Šoruden 1. septembrī skolas zvans uz stundu vairs neaicinās Aizkalnes pamatskolā, kura slēgta ar Preiļu novada domes lēmumu sakarā ar mazo skolēnu skaitu. Kā informēja Preiļu novada izglītības pārvaldes skolu speciāliste Dzintra Šmukste, gandrīz visi bijušie Aizkalnes pamatskolas audzēkņi — 26 skolēni — turpinās mācības kādā no tuvākajām novada skolām. Viņu vecāki ir griezušies ar iesniegumiem par izvēlēto skolu izglītības pārvaldē. Pagaidām galīgo izvēli par turpmāko skolu neesot pieņēmuši tikai viena sestklasnieka vecāki. No minētajiem 26 skolēniem jau iepriekšējā mācību gada beigās trīs skolēni pārgāja uz Preiļu 1. pamatskolu. Kopumā Preiļu 1. pamatskolu izvēlējušies 17 skolēni, Pelēcu pamatskolu — pieci un Riebiņu novada Rušonas pamatskolu — četri skolēni. 8. klases pagājušajā mācību gadā Aizkalnes pamatskolā nebija, līdz ar to šogad nebūtu devītklasnieku, kam skolas pamešana pēdējā mācību gadā būtu vissāpīgākā. Uz 1. klasi dotos četri mazie aizkalnieši. Trīs no viņiem papildinās Preiļu 1. pamatskolas skolēnu skaitu, viens mācīsies Rušonā.

Pagaidām neviens no bijušajiem Aizkalnes pamatskolas pedagogiem nav griezies izglītības pārvaldē, interesējoties par vakancēm, teica Dzintra Šmukste, taču tajā pašā laikā viņa atzina arī to, ka neviena no Preiļu novada skolām nav ziņojusi, ka trūktu kāda no skolotājiem. Savukārt Aizkalnes pamatskolā ar pagasta pārvaldes atbalstu izveidots neliels vietējais muzejs vai piemiņas istaba, kurā vienkopus savākti materiāli par skolas gandrīz pusotru gadsimtu ilgo vēsturi: fotogrāfijas, albumi, absolventu saraksti, atmiņu pieraksti, vēstures liecības, arhīva materiāli. To uz brīvprātīgiem pamatiem pārzinot bijusi skolas direktore Inta Dumbrovska ar domu biedriem.

Preiļu novada izglītības pārvaldes bērnu tiesību un pirmsskolas speciāliste Anita Džeriņa informēja, ka Aizkalnes pamatskolas pirmsskolas izglītības grupu apmeklēja 18 bērni, no kuriem četri uzsākuši skolas gaitas, bet gandrīz visi pārējie turpmāk apmeklēs Preiļu pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa». Dažās ģimenēs vēl tiek lemts, vai izvēlēties Pelēcu pamatskolas pirmsskolnieku grupu.

Svētkus svin Vārkavas novads

● Andris Mačāns savas foizstādes atklāšanā.

No 18. līdz 28. augustam Vārkavas novads svin savus svētkus. Svētku programma ir ļoti piesātināta. Desmit dienās paredzēti deviņi pasākumi dažāda vecuma un interešu grupām. Svētki sākas ar fotoizstādes atklāšanu, iepazīstinot ar vietējā fotomākslinieka Andra Mačāna darbiem. Par fotoizstādes atklāšanu un citiem jau notikušajiem svētku pasākumiem «Novadnieku» informēja Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska.

Jau trīs gadus novada pasākumu apmeklētāji bija ievērojuši fotogrāfu — jaunieci, kurš aizrautīgi tvēra mirklus, pie tam to veica ar ļoti kvalitatīvu aparāturu. Šis jaunais fotogrāfs bija vietējais iedzīvotājs Andris Mačāns, kura interese par fotografēšanu radusies jau pusaudža gados. Izstādes atklāšanā Andris stāstīja, ka pirmā fotogrāfija tapusi ar fotoaparātu «Zenit», tad krājis naudu, līdz ticis pie lēta, Ķīnā ražota aparāta. Pirms gadiem septiņiem Andris pievērsās digitālajam aparātam un tagad ar smaidu atceras, kā sāka fotografēt ar 0,3 megapikseļu «ziepju trauku». Pašlaik fotogrāfijas top jau ar 22 megapikseļu pilnā kadra spoguļkameru.

Andris savu aizraušanos ar novada norišu iemūžināšanu pamato ar to, ka kopš Vārkavas vidusskolas 9. klases absolvēšanas vairāk dzīvojis un darbojies pa Rīgu, bet dzimtajā pusē ciemojies retāk. Bet, kad šis retās ciemošanās reizes pienāca, tad fotogrāfija un filmēja uz nebēdu. Savu fotoarhīvu viņš gadā papildina ar aptuveni 100 000 fotogrāfijām. Pārsvārā tiek iemūžināti dažādi pasākumi, ainavas vai vienkārši ikdienišķi pamanīti skati. Andris atzīst, ka viņa fotogrāfijās tomēr pārsvarā ir cilvēku portreti, jo viņam patīk iemūžināt to, kas mainās — cilvēks izaug, noveco un aiziet, bet fotogrāfija paliek.

Fotoizstādes atklāšanā piedalījās Latgales fotogrāfu biedrības vadītājs Igors Pličs un tās biedri. Igors Pličs gan vērtēja darbus, gan deva padomus, gan aicināja jauno fotogrāfu pievienoties Latgales fotogrāfu pulkam un dāvāja

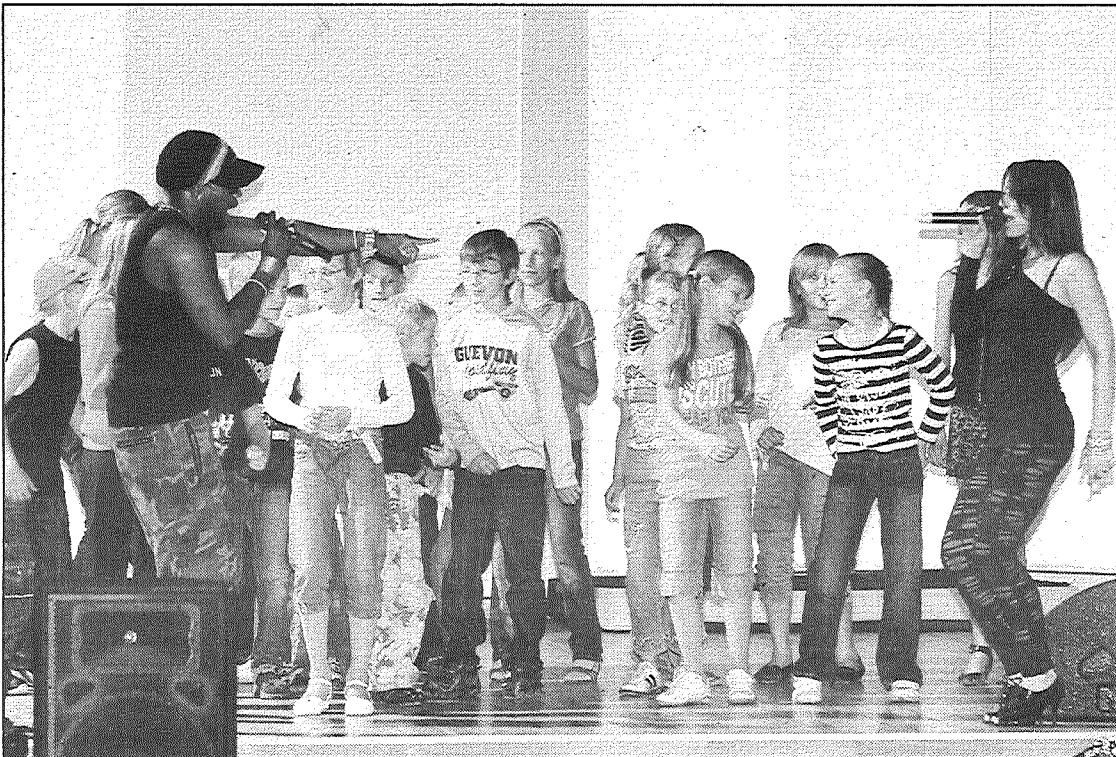
savu Latgales ainavu fotoalbumu. Prieku par vietējā radošā cilvēka personalizēti puda Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne. Tā kā Andrim ļoti patīk fotografēt dejas, kustības, bērnus, viņam un citiem skatītājiem par prieku uzstājās sporta un moderno deju dejotāji — Žaklīna Kivleniece un Māris Gavars.

Fotografēšana ir Andra lielākā aizraušanās, taču savu pamatprofesiju viņš apgūst Rīgas Tehniskajā universitātē, Elektronikas un telekomunikāciju fakultātē, studējot elektronikas algoritmi-zācijas programmēšanu. Jau vidusskolas laikā sācis strādāt universitātes sakaru tīklā, krāja naudu un pirka nepieciešamo un kvalitatīvo fotoaparāturu.

Sešus mēnešus Andris kā fotogrāfs strādāja pašvaldības simtlatu stipendiātu programmā. Fotogrāfija un filmēja novada pasākumus, iesaistījās bukleta veidošanā, kultūras centram palīdzēja veidot mūsdienīgas afišas, turpina montēt videoklipu par Vārkavas novadu, kas būs spilgta novada prezentācija un tiek gatavota jaunajai pašvaldības mājas lapai. Arī pašlaik, kad stipendiāta laiks garām, Andris neatsaka palīdzēt un bieži iegriežas domē. Tad tiek lejuplādētas jaunākās fotogrāfijas, videofilmas, doti padomi datorsistēmu jomā, veidotas afišas, apspriestas jaunākās idejas. Saviem novadniekiem Andris sola, ka rudenī, kad atgriezīsies studiju dzīvē, interesantākās fotogrāfijas un videofilmas tiks ievietotas serverī, kur tās bez maksas varēs aplūkot ikviens interesents.

Novada iedzīvotāji vienā no svētku nedēļas dienām tika aicināti piedalīties ekskursijā pa Vārkavas pagasta ievērojamākajām vietām. Tika apmeklēti bijuši Vārkavas skola, Borkovas klēts, Aizpuriešu krucifikss, Dovaļes, Gavarišķu, Franču, Bučku senkapī, Rozeskalns, Kovaļevsku piemiņas vieta, Sergeja Leonova atpūtas māja «Ludmila», Pilišķu piļskalns. Ekskursiju vadīja Vārkavas muzeja vadītāja Irena Lazdāne.

Nedēļas nogalē notika plašs izklaides pasākums Vecvārkavas estrādē ar sīvēnu skriešanas sacensībām, bet Rimicānu kultūras namā — eksotiski viesmākslinieku priekšnesumi.

● Mākslinieki Emi un Šons savas uzstāšanās laikā uz skatuves aicināja dejot bērnus. Foto: A.Mačāns

● Vadims Čerpanovs rāda, kā ar krāsu baloniņiem top zīmējumi uz plates.

● Vienā no skaistākajām Vārkavas pagasta vietām — pie Bleidas ezera Pilišķos. Te saimnieko uzņēmējs Sergejs Leonovs ar ģimeni. Ekskursanti šeit tika cienāti ar zivju zupu, žāvētām un ceptām zivīm. Foto: M.Praņevska

Piešķirts finansējums pasākumā «Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)» iesniegtajiem projektiem

Lauku atbalsta dienesta (LAD) Lauku attīstības daļas speciālisti atgādina, ka no šī gada 12. aprīļa līdz 13. maijam LAD pieņēma projektu iesniegumus Lauku attīstības programmas pasākumā «Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)».

Projektu pieņemšanas kārtā pieejamais finansējums bija 6 miljonu latu apmērā. Savukārt tika saņemti 393 projektu iesniegumi par kopējo publiskā finansējuma apjomu aptuveni 17,5 miljonu latu

apmērā.

LAD, sarīdējot projektu iesniegumus atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 9. februāra noteikumos nr. 132 «Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam «Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)» noteiktajiem kritērijiem, konstatēja, ka finansējuma trūkuma dēļ netiks apstiprināti projekti ar interesantām un perspektīvām uzņēmējdarbības idejām.

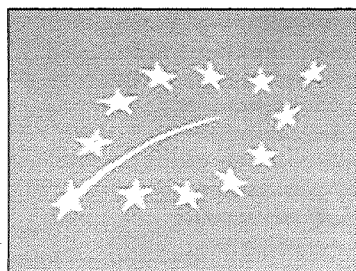
Lai veicinātu uzņēmējdarbības aktivitāti lauku teritorijā, Zemko-

pības ministrijas vadības apspriedē šī gada 4. augustā tika pieņemts lēmums **piešķirt pasākumam papildu finansējumu**. LAD tika uzdots izvērtēt un apstiprināt visus Ministru kabineta nosacījumiem atbilstošos projektu iesniegumus.

Tādējādi LAD darbinieki **atsāk to projektu iesniegumu, kuri tika noraidīti finansējuma trūkuma dēļ, vērtēšanu** atbilstoši administratīvajiem un publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem. Tas nozīmē, ka atbalsta pretendenti tiks sagatavoti un nosūtīti jauns lēmums par projekta apstiprināšanu vai noraidīšanu.

Kopš jūlija ES bioloģiskajiem produktiem — jauns logo

Visā Eiropas Savienībā (kopškaitā 27 ES valstīs) kopš 1. jūlija veikalos parādās bioloģiskie produkti, kuru marķējumā redzams jauns logo — uz zaļa fona balti zvaigžnota lapiņa. Līdz ar to uzskāta arī informatīva kampaņa, lai popularizētu jauno etiķeti.

Dačjans Čološs balvu pasniegšanas ceremonijā vairākkārtīgi uzsvera jaunā logo priekšrocības: «Jaunais ES bioloģisko produktu logo jau ir uzlabojis priekšstatu par Eiropas bioloģisko lauksaimniecību. Tas daudz dos bioloģiskajā lauksaimniecībā iesaistītajām pusēm un patērētājiem, sekmējot šo sektoru un palielinot patērētāju aizsardzību.»

Eiropas mēroga informatīvā kampaņa ir viens no Eiropas Komisijas lauksaimniecības un lauku

attīstības ģenerāldirektorāta komunikācijas uzdevumiem. Tā mērķis ir veicināt logo atpazīstamību un informēt gan iesaistītās puses, gan patērētājus par jaunā logo priekšrocībām, proti — produkti, uz kuriem ir šī «eiro-lapa», atbilst oficiālas kontroles shēmas noteikumiem. Patērētāji var būt droši pārliecināti, ka 95% produktu sastāvdaļu ir organiski ražotas un produkts nācis no paša ražotāja.

Jaunais bioloģiskās lauksaimniecības logotips ir otrais bioloģiskos produktus apliecinošais simbols Eiropas Savienībā. Pirmais tika apstiprināts deviņdesmito gadu beigās un to izmantoja izvēles kārtībā. No šī gada 1. jūlija tas ir atcelts, tomēr vēl var parādīties uz dažiem produktiem, kamēr tie atrodas realizācijas procesā pa piegādes ķēdi.

Dārzeņu glabāšana, ja nav pagraba

Dārzeņus var sekmīgi uzglabāt ne tikai pagrabā, bet arī stīpās un tranšējās. Īpaši piemērota tranšeja ir sakņaugu uzglabāšanai — sevišķi, ja produkcijas nav tik daudz, lai būtu vērts katram tās veidam ierīkot savu stīpu.

Kā veidot tranšeju

Vislabāk tranšeju rakt sausā, līdzēnā vietā ar nelielu dabisku slīpumu, kas atvieglo nokrišņu ūdeņu novadīšanu. Piemērota viegla smilšmāla un mālsmilts augsne, neder smags smilšmāls, bet jo sevišķi māls. Laukumam jābūt aizsargātam no valdošajiem vējiem ar mežu, sētu vai ēkas sienu. Gruntsūdens līmenis nedrīkst būt augstāks par vienu metru no tranšejas dibena. Jārūgās, lai augsnes virskārtā nebūtu pūstošu augu atlieku, tranšeju nedrīkst ierīkot arī siena vai salmu kaudzes tuvumā, jo tur var būt daudz graužēju. Mazdārzā to visērtāk veidot kādas bijušās dobes vietā.

Sakņaugiem tranšeju rok 60 –

80 cm dziļu, 80 – 120 cm platu, 8 – 15 m garu. Apkārt tranšejai izrok grāvīti liekā ūdens novadīšanai. Ventilācijai tranšejas vidū visā tās garumā izrok 20 x 20 cm padziļinājumu un šķērsām pārsiedz ar koka listītēm vai sausiem zariem. Lai šajā ventilācijas grāvīti neieplūstu lietus ūdens, tam jābūt ar slīpumu, dziļāko galu savieno ar drenāžas grāvīti, kas izrakts ap tranšeju.

Garākās sakņaugu tranšējas ik pēc 5 metriem ierīko koka redeļu *skurstenus* (izmērs 20 x 20 cm, augšdaļai jābūt apmēram 50 cm virs tranšejas kores) ar lielām spraugām gaisa cirkulācijai. Augšā *skursteni* nosedz ar divslīpju jumtiņu. Ja sakņaugu tranšeja ir īsāka par 5 m, vidū *skursteni* var nelikt, pietiek, ja katrā galā ir pa vienam.

Burkānus un citus sakņaugus tranšējā liek kārtām, katru kārtu pārber ar iepriekš izrakto augsni. Lai saknes labāk uzglabātos, tās var pārkaisīt ar *Trihodermīna* pulveri. Ja vienuviet glabā dažādus dārzeņus, ieteicams tos vispirms salikt plastmasas kastēs

un tad likt tranšējā. Tad var iztikt bez vēdināšanas grāvīša dibenā, bet izveidot gaisa kanālu no kastītēm, atstājot spraugu starp tām. Šādi uzglabātus dārzeņus ziemā arī vieglāk izņemt. Sabērums nevajadzētu būt augstākam par 1 m, bet kastēs krāvums var būt 1,2 – 1,5 metri.

Ne par biezu, ne par plānu

Kad saknes saliktas tranšējā, tās pārklāj ar vecu agrotiklu, virsū uzber 3 – 5 cm zemes un nosedz ar 30 – 40 cm biezu salmu kārtu. Kartupeļiem salmus parasti uzklāj uzreiz, bet burkāniem, kāļiem, galda bietēm tieša saskarsme ar salmiem veicina sakņu višanu.

Salmus liek šķērsām tranšējā tā, lai virsējā kārtā pārsegtu zemākās kārtas salmu galus, lai veidojas jumtiņš.

Lai pasargātu sakņaugus no pelēm, ir vērts tranšejas segumu noklāt ar skujotiem egļu zariem un tad uzklāt salmus. Virs tiem uzber 10 – 15 cm biezu zemes

PADOMI DĀRZKOPJIEM

Augļu koki ražo tikai reizi divos gados

Dažas ābeļu šķirnes patiešām ražo tikai reizi divos gados. Bet tā var notikt arī tad, ja koku nepareizi apgriez.

Ražas veidošanās. Vairums ābeļu ražo augļus uz divgadīgiem zariem un vecākām isvasām, bet dažām šķirnēm augļi ir vienīgi iepriekšējās vasaras dzinum galotnēs. Šīs ābeles jāapgriez citādi nekā pārējās šķirnes, lai neatņemtu tām spēku veidot pietiekami daudz augļu.

Parasto ābeļu apgriešana. Jo vairāk koku ziemā apgriez, jo vairāk atvašu tas veido. Ja koki aug pārāk strauji, augļu veidosies mazāk. Apgriežot koku, jāizgriež nedzīvie, slimie un atmirstošie zari, ka arī jāsašina iepriekšējās vasaras dzinumi par 25 – 30%. Tos apgriez līdz pumpuram, kurš vērst virzienā, kādā jūs vēlaties, lai augtu jaunie dzinumi. Pēc tam sausiniet iepriekšējā gadā izaugušos sānzarus, atstājot tiem trīs līdz sešus pumpurus.

Galotnēs ražojošo ābeļu apgriešana. Ja šiem augiem apgriezīsiet galotnes un sānzarus, veidosies ļoti maz augļu. Tāpēc apgriez drīkst jebkuru spēcīgi augošu sānzaru, kurš ir vairāk nekā 22 cm garš, atstājot tam piecus līdz sešus pumpurus. Var apgriez arī daļu vecāku augļu veidojošo zaru līdz jauniem sāndzinumiem, lai varētu attīstīties jaunie dzinumi.

Dzeloņainas avenas veido mazu ražu

Ja avenas audzē nepiemērotā vietā, raža, visdrīzāk, nebūs liela.

Vieta, augsne un kopšana. Avenēm patik nedaudz skāba augsne (pH 6,5 – 6,7), kurai ir laba ūdenscaurlaidība, bet kura karstā laikā nežūst. Sārmainā augsne ūdeņiem bieži parādās kalka radīta loļoze. Tiem trūkst magnija un dzelzs, jaunie dzinumi kļūst dzeltenīgi, īpaši starp lapu dzīslām. Šādas avenas jāmēslo ar mēslojumu, kas paredzēts acidofiliem (skābu augsni mīlošiem) augiem. Ja nepieciešams, lietojiet dzelzi saturošus preparātus.

Augļu nobriešanas laikā izraisa sliktu dzinumumu attīstību nākamajai sezonai, tāpēc dažkārt ir vēlams augus laistīt arī pēc ražas novākšanas. Mitrumu augsne saglabāt palīdz mulča, taču mulčas materiāls nedrīkst skart augu stumbrus. Tas var izraisīt dažādas slimības, novārdzināt augus un mazināt ražu.

Virusu infekcija. Dzeloņainus stumbrus un sliktu ražu vai izraisīt virusu infekcija. Tā ir diezgan raksturīga avenēm, kas aug vienā vietā vairākus gadus pēc kārtas. Virusu infekcijas dēļ mainās arī lapotnes krāsa. Lapām veidojas svītras, plankumi vai mozaikai līdzīgs raksts. Tās ir mazas un dažkārt — deformētas. Slimību nevar ārstēt. Inficētie augi nekavējoties jāizrok. Dažus vīrusus izplata augsne mītošas nematodes, tāpēc tajā pašā vietā nevajadzētu stādīt jaunus avenājus.

Veci augi. Šķirne, audzēšanas apstākļi un raža ietekmē augu novecošanos. Parasti augu augšana pasliktinās pēc sešiem līdz astoņiem gadiem. Pat tad, ja nav vērojamas slimību pazīmes, ieteicams stādīt jaunus augus citā vietā.

Pārāk daudz jaunū dzinumumu. Dažas šķirnes veido pārāk daudz jauno dzinumumu. Avenū stādījums aizaug ar dzeloņainiem stublājiem, kas dod sliktu ražu. Dzinumi jāretina, atstājot apmēram astoņus stublājus vienam augam. Jāizgriež vārgie, bojātie un no balsta pārāk tālu augošie dzinumi.

kārtu. Augsnes apbērumam par 30 – 40 cm jāpārsniedz tranšejas platums, lai tajā neiekļūtu lietus ūdens. Tranšejas kori rudenī atstāj neapbērtu.

Ja prognozē -3 līdz -5 grādu salu, zemes kārtu palielina līdz 50 – 60 cm, samirkušos salmus tranšejas korē nomaina ar sausiem, jo mitriem ir vāja siltumizolācijas spēja. Var apsegt tranšejas arī ar melno plēvi.

Vajag pareizi noteikt pēdējās apsegšanas brīdi. Par agru nosēgtās tranšējas saknes pārkarst, bet, ja šis darbs nokavēts, produkcija var sasalt. Arī ventilācijas *skurstenus* pirms sala labāk aizbāzt ar lupatām vai vecu agrotiklu, bet siltā laikā labāk atvērt, lai nodrošinātu gaisa apmaiņu.

Produkciju no tranšejas izņem atkušņa laikā, atsedzot vienu tranšejas galu un pēc tam atkal atjaunojot apsegumu.

Pilsētā – uz lodžijas

Ja pa ziemu jādzīvo pilsētā, tranšejas mazdārzā nav risi-

nājums.

Burkānus, kāļus var uzglabāt uz lodžijas vai balkona putuplasta kastēs, kādas izmanto zivju produkcijas pārvadāšanai. Putuplasta plāksnes pārdod būvmateriālu veikalos, bet var izmantot arī putuplasta gabalus no sadzīves tehnikas iepakojuma.

Var izmantot parastu plastmasas kastī un ar putuplastu nosiltināt kastes apakšu un sānus, uztaisīt daudzmaz hermētisku vāku. Aizstiklotā lodžijā 5 cm bieža putuplasta kārtā nodrošinās sekmīgu sakņu uzglabāšanos arī tad, ja gaisa temperatūra ārā nokritusies līdz -20 grādiem.

Sakņaugiem optimālā uzglabāšanas temperatūra ir ap nulli, bet kartupeļi atkarībā no šķirnes jāuzglabā +2 līdz +4 grādu temperatūrā – tiem šādā kastē var būt par aukstu. Saknes putuplasta kastēs var pārbert ar smiltīm vai sausu kūdru, bet ērtāk iekšpusi izklāt ar tīru polietilēna plēvi gaisa mitruma saglabāšanai.

«Praktiskais Latvietis»

Kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanas ekspedīcija Riebiņu novadā

No 26. līdz 30. jūlijam Riebiņu novadā notika Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja speciālistu rīkotā ekspedīcija, kuras galvenais uzdevums šoreiz bija apzināt kultūrvēsturisko mantojumu.

Ekspedīcija tika ielānota jau šī gada sākumā, jo Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejam ar Riebiņu novada domi noslēgts līgums par muzeja funkciju veikšanu novadā. Tā kā kaimiņu pašvaldībai ir nodoms ar laiku izveidot pašiem savu muzeju, tam būs nepieciešami materiāli un informācija par teritorijā pieejamo kultūrvēsturisko mantojumu, ko nepieciešams apzināt, teic muzeja direktore Tekla Bekeša.

Šoreiz ekspedīcija notika Rušonas, Riebiņu, Stabulnieku, Galēnu un Siļukalna pagastos (Siļajņu pagastu muzeja darbinieki izpētījuši jau agrāk, vācot materiālus ekspozīcijai «Logu stāsti»). Piecas dienas pašvaldībā strādāja gan Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki, gan Latvijas Universitātes Vēstures institūta etnoloģe, profesore Aija Jansone, kā arī Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes studenti, doktoranti un patsniedzēji. Visas tikšanās un sarunas tika filmētas, tā sauktais melnais videomateriāls ir sešu stundu garumā.

Tā kā kuplajam pētīšanai un vēsturnieku pulkam apmeklēt plānotajās mājās un pat pagalmos bijis par šauru, ekspedīcijas dalībnieki strādāja divās grupās — atbilstoši savām specifiskajām pētnieciskajām interesēm. Latvijas Universitātes studenti kopā ar Preiļu muzeja darbiniecēm lietišķās mākslas speciālistes Silvijas Ivanovskas vadībā pievērsās kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanai, bet etnoloģe Aija Jansone kopā ar muzeja direktori Teklu Bekešu un Humanitāro zinātņu fakultātes doktorantiem Riebiņu novadā tuvāk iepazīta amatniecības tradīcijas.

Bagātības par pliku paldies

Silvija Ivanovska atzīst, ka ekspedīcijas laikā iepazīti interesanti, dzīves gudri un bezgala dāsni cilvēki: «Par pliku paldies esam ieguvuši daudzus nenovērtējamus lietas un līdz ar to papildinājuši muzeja krājumus.» Jauniegūvumi vēl jāapstrādā, jādokumentē, jāsaprot apraksti, tikai pēc tam ar tiem varēs iepazīstināt izstāžu apmeklētājus. Vairāki dāvinājumi ir patiešām reti sastopami un vērtīgi.

Piecas ekspedīcijas dienas bijušas bagātas — tikšanās ar cilvēkiem, senu lietu apskate, filmēšana, fotografēšana. Vēl arī prieks par saņemtajām dāvanām. S.Ivanovska uzsver, ka dāvanu vērtība vēl nemaz nav isti apzināta: «Tās ir milzu bagātības. Pašreizējos finansiālajos apstākļos muzejam nebūtu nekādu iespēju iegādāties eksponātus. Esam bezgala pateicīgi māju saimniekiem visos Riebiņu novada pagastos, kuri bijuši tik devīgi.»

Ir pamats tālākam darbam

Par katru no ekspedīcijas pieturas punktiem muzeja speciālistiem ilgs stāstāmais. Patiesībā katrs intervētais, katras mājas būtu pelnījušas atsevišķu rakstu (ar laiku, iespējams, arī «Novadnieks» iegriezīsies šajās vietās, lai pastāstītu par māju un cilvēku likteņiem). Māju nosaukumi vien ir ko vērts — skaisti, romantiski, katrs ar savu raksturojumu — «Baibi», «Ciema Māja», «Liepkalni», «Vilkābeles», «Radio Mājas», «Irbenāji», «Brūklenājs», «Samtenes», «Priednieki», «Kassalieši», «Grīgi», «Vilciņi», «Birzes», «Upenāji», «Jāņa sēta», «Ūgāni», «Meža Mičuliši», «Rugāji».

Muzeja speciālistes apliecina, ka ekspedīcijas laiks bijis ierobežots, bet katrā sētā gribējies pavadīt krietni ilgāku laiku. Taču galvenais ir izdarīts — dokumentos un videomateriālos fiksēts redzētais un

● Rokdarbniece un skanīgas balss īpašniece Tekla Mičule no Galēnu pagasta «Vilkābelēm» demonstrē, kā strādāt ar susekli. Muzejam Teklas kundze uzdāvināja bērnam domātu spilvendrānu, kārstuvi, senu divieli, bet viņas vīrs Jānis — bitēs ejamo dūmekli un ipatnēju lukturi.

● Rušonas pagasta kalējs Pēteris Runža teic, ka neesot iespējams saskaitīt, cik zirgus apkalis savā mūžā. Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktorei Teklai Bekešai viņš uzdāvināja kaltus pakavus.

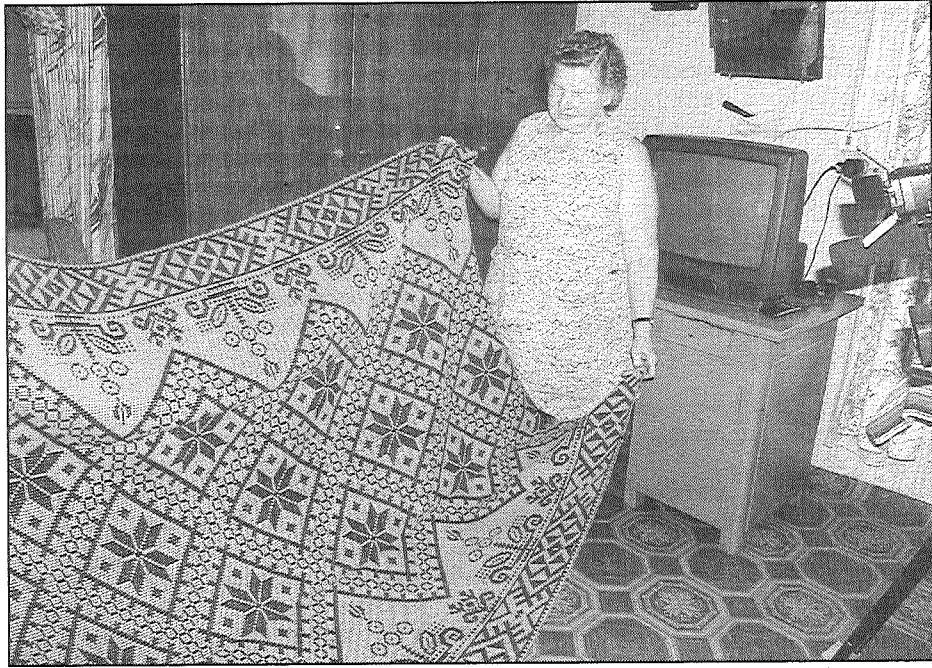
dzirdētais. Apzinātas vietas un cilvēki, kas tālākā Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbībā, kā arī nākotnē, veidojot atsevišķu muzeju Riebiņu novadā, būs kā izejas punkts un pamats.

Bagātas amatniecības tradīcijas

«Ekspedīcija parādīja, cik bagāts ir Riebiņu novads, ka kultūrvēsturiskais mantojums ir vienkārši unikāls,» secina muzeja direktore Tekla Bekeša, kura kopā ar Latvijas Universitātes Vēstures institūta etnoloģi, profesori Aiju Jansoni paralēli veica arī pētījumu par amatniecības tradīcijām Riebiņu novada pagastos.

Rokdarbi, baznīcu tekstilijas, galdniecība, metāla apstrāde, apģērbu darināšana — šie amati novadā ir līdz šim maz pētīti un nupat tikai sākti apzināt. Taču pirmais iespaids apliecina, ka te ir neizmējamās krātuves. «Mani pārsteidza amatnieku atturīgā attieksme pret savām prasmēm,» teic T.Bekeša. «Kāda rokdarbniece no Galēnu pagasta, rādot savus darinājumus, teica, ka tā neesot nekāda lielā māksla, bet rokdarbi vajadzēbai.»

Amatnieku mājās redzētais tika fiksēts

● Valentīna Usāne no Galēnu pagasta Zeimuļu sādžas «Rugājiem» ir novatoriska audēja. Pie viņas var skatīt audumus, kādus citur neredzēt.

● Draudzība kopā izstādes «Lakatu stāsti» muzejniekiem ir ar Regīnu Šķesteri un viņas mammu Eugēniju no «Radio Mājām» Galēnu pagastā. Arī šoreiz muzejam tika uzdāvinātas interesantas fotogrāfijas.

● Pilnū maisu ar dāvanām ekspedīcijas dalībnieki pārveda no «Samtenu» mājām Siļukalna pagastā. Dāsnā devēja — Konstancija Opule.

fotogrāfijās, veikti precīzi pieraksti. Visus materiālus varēs analizēt, kad decembrī Aija Jansone sola muzeja rīcībā nodot kompaktdiskus ar fotogrāfijām un aprakstiem.

Speciālistu ieteikumi nākotnei

Kopā ar Latvijas Universitātes speciālistiem izdarīti secinājumi par to, kādos virzienos kultūrvēsturisko mantojumu Riebiņu novadā varētu pētīt un attīstīt turpmāk. Viens no tiem ir Siļukalna pagasta kultūras namā izveidotā rokdarbu istaba, par kuru etnoloģe Aija Jansone teikusi atzinīgus vārdus, iesakot tomēr

● Kokgriezējs Voldemārs Mukāns no «Upenāju» mājām Rušonas pagastā demonstrē sarežģītā tehnika darinātu sienas dekoru.

stingri pieturēties tieši pie vietējo darinātāju rokdarbiem un atteikties no citu savākto eksponātu izstādīšanas.

Kā unikālu iespēju popularizēt novadu pašvaldībai ieteikts uzturēt un pilnveidot pasaulslavenā filozofa un dzejnieka Roberta Mūka piemiņas istabu Galēnos, kas tapusi, pateicoties pensionētajai skolotājai Martai Bindukai. Kā īpašu vērtību augstskolas speciālisti uzver autentisko lietu klātbūtni. «Tās ir jāpatur un jāaugsdē kā galvenā bagātība, jo, nonākot lielajos muzejos, tās izkustu starp tūkstošiem citu līdzīgu,» teic T.Bekeša.

L.Kirillova

DAUGAVPILS NOVADS

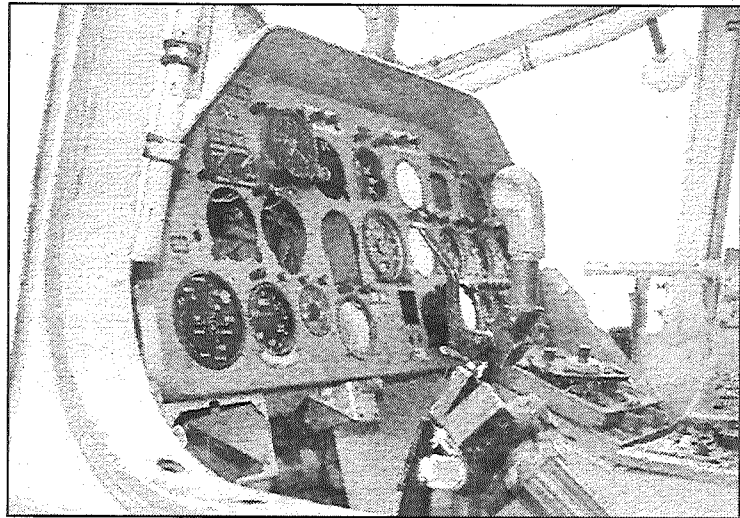
Helikopters patiek gan līgavām, gan karavīriem

● Helikopters, kurš patiek gan līgavām, gan karavīriem.

● Juris Livčāns pie helikoptera šaujammekārtas.

● Vadības paneli — viena vienīga elektronika.

Braucot no Daugavpils uz Krāslavu, Kraujas ciemata pievārtē ceļa malā ir redzams unikāls lidaparāts, kāda, kā stāsta tā saimnieks Juris Livčāns, Baltijas valstīs gandrīz vairs neesot. Vienīgi Rīgā, Aviācijas muzejā. «Tas ir triecienhelikopters MI - 24A, ko man atdeva kāda Rīgas firma, un es to nolēmu paturēt nākamajam paaudzēm, nevis atdot sagriešanai metāllūžņos,» uzsver tā saimnieks.

Helikopters MI - 24A ilgus gadus kalpojis Rīgas uzņēmējiem, kas apmācīja pilotus — interesentus, kuri vēlējās lidot pašu priekam. Kad lidlaukā nomas līgums tika laužts, rīdzinieki, labi pazīdami Juri Livčānu, esot atdevuši viņam helikopteru.

Juris Livčāns parāda caurumus

Uzziņai

Helikopters MI - 24A:

- ✓ tolaik smagākais, ātrākais un efektīvākais helikopters pasaulē;
- ✓ no 1970. gada saražoti tikai 250 eksemplāri;
- ✓ 1975. gadā ar to tika uzstādīts ātruma rekords — 368,4 kilometri stundā (to pārspēja tikai pēc 11 gadiem);
- ✓ eksperti to nodēvējuši par lidojošo tanku.

lidaparāta bortā, paskaidrodams, ka tās ir šāvieni pēdas — pierādījums tam, ka šis helikopters ir bijis Afganistānas karā.

Lai gan kabinē, ko konstruktori nodēvējuši par verandu, vadības paneli savulaik bija demolējuši puikas, vēl šobrīd var saskatīt, ka lidaparāts ir bagātīgi aprīkots ar elektroniku. Kravas nodalījumā varēja pārvadāt gan ievainotos, gan kravu līdz 1500 kilogramiem, bet pats helikopters aprīkots ar diviem reaktīvajiem motoriem,

svēr astoņas tonnas.

Juris Livčāns zina stāstīt, ka uz helikoptera MI - 24A parasti bija uzstādīti vairāk nekā 130 reaktīvie lādiņi, raķetes, bumbas, kā arī ložmetējs. Lidojuši arī astoņi karavīri.

«Man pašam karš nepatīk, tāpēc helikopteru MI - 24A uzturu un uzturu kā apskates vērtu objektu. Te ir nākuši un fotografējušies gan līgavas un līgavaiņi, gan bijušie karavīri, gan pašreizējie armijas laudis un politiķi,»

pastāstīja saimnieks.

Viņš par fotografēšanos pie helikoptera vai tā apskatīšanu neņem naudu. Ir bijušas idejas, ka helikoptera pasažieru un kravas nodalījumā varētu ierīkot mini kafejnīcu. Saimnieks teic, ka par to der padomāt.

Vai helikopters MI - 24A atkal varētu lidot? Juris Livčāns prognozē, ka elektronikas atjau-

nošanai vien būtu vajadzīgi naudas kalni, piebilstot, ka viņš necenšas restartēt pagātņi. Arī muzejā neviens neprasot, kāpēc tur redzams tas vai cits priekšmets, dokuments, jo daudzas lietas ir un paliek ekskluzīvas. Tāds ir arī helikopters MI - 24A, saka Jānis Livčāns.

«Latgales Laiks»

KRĀSLAVAS NOVADS

Krāslavieši atjauno pils kompleksu

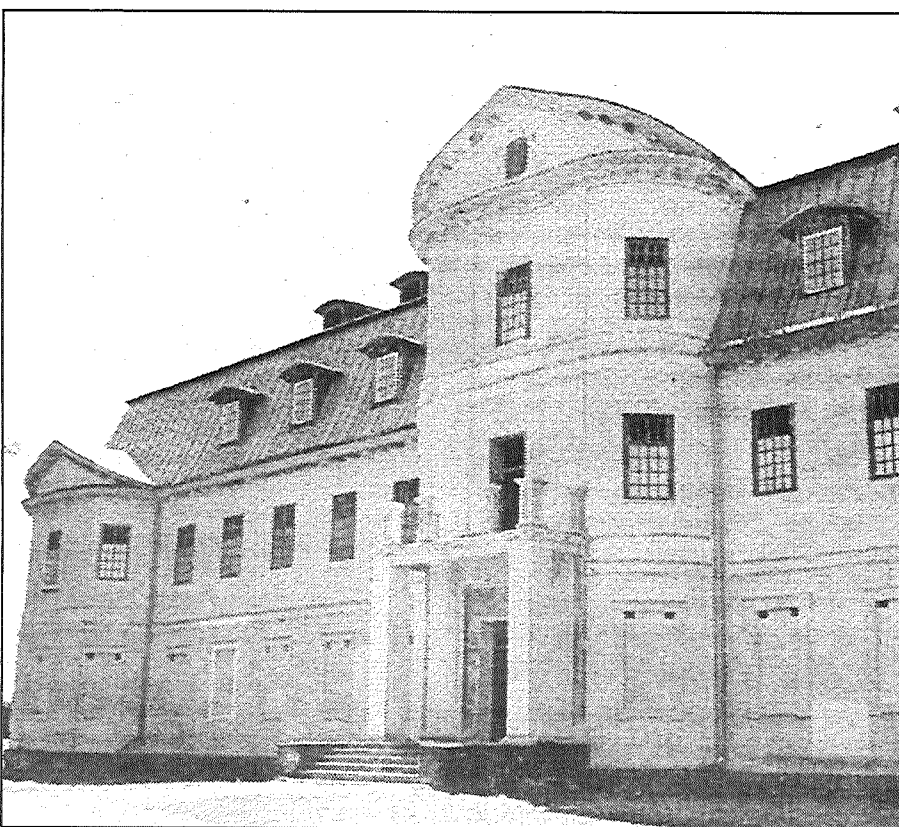
Turpinās Krāslavas pils kompleksa atjaunošanas darbi, kas paredzēti projektā «Krāslavas pils kompleksa pielāgošana tūrisma produktu attīstībai». Daļu no padarītā jau varēs redzēt akcijas «Apceļosim Latvijas pili!» nedēļas pasākumos, kas Krāslavā notiks septembra vidū, žurnālistiem pastāstīja Krāslavas novada domes Attīstības nodaļas vadītāja Ināra Dzalbe.

Celtnieki ir uzlikuši muzejam jumtu, kā arī bijušajā stallī ierīko izstāžu zāli un uzpoš pils centrālos vārtus.

Top pils parka un pils fasādes atjaunošanas tehniskā dokumentācija. Parkā plānots uzlabot celiņus, izzāģēt vecos kokus, bet pili iecerēta freskas rekonstrukcija. Tīks izdots buklets un pastkartes par Krāslavas pili. Krāslavieši izstrādās arī virtuālu ekskursiju pa pili. Krāslavas dome pili popularizēs divās starptautiskās tūrisma izstādēs.

Projekts noslēgsies 2011. gada beigās. Visus darbus un ieceres Latvijas — Lietuvas pārrobežas sadarbības programmā finansē Eiropas Reģionālās attīstības fons.

«Latgales Laiks»

GULBENES NOVADS

Beļavas pagastā govs nobeidzas no čūskas kodiena

Šovasar Beļavas pagastā ganības čūskas sakodušas jau divus mājlopus. Govs pēc tam gājusi bojā, bet kaza palikusi dzīva, portālam «Dzirkstele.lv» apstiprina Beļavas veterinārārste Ilze Mezīte.

Govs pēc čūskas kodiena burtiski izdzīvis diennakts laikā, kaut arī dzīvniekam tika sniegta medicīniskā palīdzība. Veterinārārste saka, ka, visticamāk, kodiens bijis dzīvībai bīstams — tuvu asinsvadam. Govs juties tik vārgi, ka sirds neizturēja mokošās sāpes.

Dažas dienas vēlāk kādam citam saimniekam Beļavā ganības pavisam citā pagasta malā čūska sakoda kazu, kura laimīgi izdzīvoja. Mezīte saka, ka šie divi ir vienīgie viņai zināmie gadījumi Gulbenes novadā, kad mājlopi cietuši no čūsku uzbrukumiem.

Pārtikas un veterinārā dienesta Austrumvidzemes pārvaldes vadītājas vietniece Inta Tomiņa «Dzirkstelei» uzsver, ka lopu īpašniekiem nekavējoties ir jāsauc palīgā veterinārārsts, ja rodas aizdomas, ka mājlopu sakodusi čūska.

«Latgales Laiks»

Aglonas svētkos policija nopietnus pārkāpumus nav konstatējusi

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne informē, ka Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas svētkos, kuri Aglonā risinājās no 12. līdz 15. augustam, neskatoties uz milzīgo apmeklētāju skaitu (tiek lēsts, ka tie bija aptuveni 50 000 cilvēku), nopietni

pārkāpumi un negadījumi nav konstatēti.

Svētku laikā Aglonā sabiedriskās kārtības nodrošināšanai bija norīkoti vairāk nekā 200 kārtības uzturētāji. Bez Valsts policijas darbiniekiem par kārtību rūpējās arī Valsts policijas koledžas kadeti, 10 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbinieki, kā arī

63 zemessargi. Svētku norisē piedalījās arī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes vadība un Valsts policijas atbildīgo dienestu vadība.

Pateicoties paveiktajam sagatavošanas darbam un neskatoties uz grūtajiem apstākļiem karstajā laikā, visas četras svētku dienas tika aizvadītas bez būtiskiem pārkāpumiem un incidentiem.

Pie auto stūres sēdās 5,14 promiļu (!) reibumā

Līvānu novada Rožupes pagastā policija aizturējusi kādu vīrieti, kurš automašīnu vadījis 5,14 promiļu reibumā, raksta «Latvijas Avīze».

Aizturētais, kāds 1957. gadā dzimis vīrietis, pārvietojies ar automašīnu Volkswagen, un policija bija viņu laicīgi pamanījusi, tādējādi pārtraucot bīstamo braucienu. Vainīkam par auto vadīšanu pamatīgā kunga dūšā

draud naudas sods no 800 līdz 1000 latu apmērā, uz laiku līdz pat četriem gadiem būs jāšķiras no autovadītāja apliecības, kā arī jāzīcē no 10 līdz 15 diennaktīm ilgš administratīvais arests.

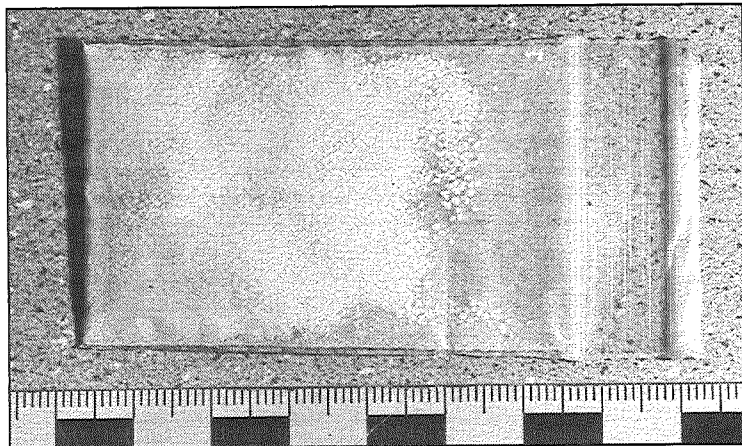
Sofera atrašanās 5,14 promiļu reibumā jau krietni pārsniedz to robežu, ko medicīniski uzskata par letāli bīstamu robežu cilvēkam, notikušo laikrakstam «Latvijas Avīze» komentē Saeimas deputāts un narkologs Jānis Straz-

diņš (ZZS), jo par nāvējoši bīstamu sliekšni jau uzskata aptuveni četru promiļu reibumu. Vienlaikus pieredzējušais ārsts pieļauj, ka vīrietis ļoti īsi pirms tikšanās ar kārtībasargiem iedzēris un nepaspējis ar kaut kādu citu dzērienu vismaz izskalot muti. Kā otru aspektu tik liela reibuma iespējamībai un vīrieša nekrišanai uzreiz bezsamaņā narkologs minēja jau, iespējams, ilggadēju alkoholisma pieredzi.

Daugavpili atsavināti 170 grami narkotisku vielu

18. augustā Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas darbinieki, realizējot operatīvos meklēšanas pasākumus, aizturēja triju personu grupu. Pie aizturētajiem tika atrasti un izņemti 150 grami amfetamīna un 20 grami marihuānas.

Kā «Novadnieku» informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, aizturētās personas ir divi vīrieši, kuri dzimuši 1962. un 1973. gadā, kā arī 1976. gadā dzimusi sieviete. Policijas pārstāve piebilst, ka visas personas ir agrāk vairākkārt tiesātas. Turklāt gados vecākais vīrietis tikai pērn bija atbrīvots no ieslodzījuma vietas, kur bija pavadījis 15 gadus par divkārtu slepkavību. Pašlaik viņš ir aizturēts un tiek lemts par drošības līdzekļa veidu. Pārējām personām piemērots ar brīvības

● Daugavpili izņemta narkotiskā viela — amfetamīns.

atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis.

Ierosināts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 253.1 panta 3. daļas — narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana,

ja to izdarījis organizēta grupa vai ja tas izdarīts ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām lielā apmērā. Šādā gadījumā var sodīt ar brīvības atņemšanu uz laiku no astoņiem līdz 15 gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

CSDD INFORMĀCIJA

Jauns konkurss skolu jauniešiem — «VeloExperts»

Vakar, 23. augustā, sākās un līdz septembra beigām norisināsies jauns konkurss skolu jauniešiem, kuri pārvietojas ar velosipēdiem. Pieteikties konkursam var jebkurā tā norises brīdī interneta mājas lapā www.veloExperts.lv, kur arī varēs uzzināt visu nepieciešamo informāciju.

Kā informē Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) sabiedrisko attiecību daļas speciālisti, vasaras brīvdienas strauji tuvojas beigām. Tas savukārt nozīmē, ka jau pavisam drīz jaunieši

atkal satiks savus skolas biedrus, dalīsies vasaras iespaidos un, protams, cītīgi mācīsies. Daudzi uz skolu atkal brauks ar velosipēdu, dosies dažādos izbraucienos. Lai arī velosipēds ir pirmais transportlīdzeklis, kas jaunajiem cilvēkiem sniedz pārvietošanās brīvību un ļauj izbaudīt ātrumu, noteikti jāatceras, ka velosipēdisti ir tā satiksmes dalībnieku kategorija, kas ir visneaizsargātākie.

Lai pārvietošanās ar velosipēdu būtu ne tikai aizraujošs, bet arī drošs notikums, CSDD aicina skolēnus piedalīties konkursā «VeloExperts 2010», kur:

✓ 10 līdz 14 gadus veci jaunieši

varēs iesaistīties aizraujošā spēlē, kas palīdzēs iegaumēt nepieciešamās zināšanas par ceļu satiksmes drošību;

✓ jauniešu novērojumi uz ielas un ceļa tiks demonstrēti televīzijā;

✓ labākie saņems balvas.

Konkursa uzdevumi būs pieejami internetā, tos varēs risināt gan skolā, gan mājās. Uz konkursa jautājumiem varēs atbildēt pakāpeniski — ja kāds jautājums nebūs skaidrs, darbu varēs pārtraukt un atsākt, kad pareizā atbilde būs noskaidrota.

Atbildiet uz visiem jautājumiem un kļūstiet par īstiem VeloExpertiem!

POLICIJAS ZIŅAS

Policija brīdina — sargieties no krāpniekiem

Neskatoties uz vairākkārtējiem policijas brīdinājumiem, cilvēki joprojām ir lēticīgi un pakļaujas krāpniekiem.

Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, 19. augustā ap pusdienlaiku laikā no pulksten 12.00 līdz 13.00 Ludzas novada Kārsavā kādā privātmājā ieradās nepazīstama sieviete, kura, maldinot saimnieci par iespējamo naudas maiņu, piedāvāja veikt dažādas darbības ar mājās esošo naudu.

Pēc nepazīstamās apmeklētājas aiziešanas mājas saimniece konstatēja, ka pazudusi nauda — 2000 lati un 1000 dolāri. Svešās sievietes pazīmes — aptuveni 40 gadus veca, augums 160 līdz 165 centimetri, melni mati līdz pleciem, vidēja miesas uzbūve. Svešniece runāja krieviski un aizbrauca gaišas krāsas automašīnā, kuru vadīja kāds vīrietis.

Lai novērstu līdzīgu noziedzīgu nodarījumu atkārtosanos, policija lūdz visus iedzīvotājus būt piesardzīgiem un uzmanīgiem saskarsmē ar nepazīstamiem cilvēkiem, nelaist mājās nepazīstamas personas, kā arī nekavējoties ziņot par visiem līdzīgiem gadījumiem un pamanītām aizdomīgām personām vai automašīnām. Pievērsiet uzmanību transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numuram. Aizdomīgos gadījumos informējiet policiju pa tālruniem 112 vai 65703800.

DAUGAVPILS IECIRKNĪ

Nozagta automašīna

Kāds vīrietis informēja policiju par to, ka laikā no 1. jūlija līdz 13. augustam nezināmas personas, uzlauzot viņam piederošās garāžas durvis, nozagušas garāžā novietoto automašīnu Audi 100. Īpašniekam nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 200 latu apmērā. Uzsākts kriminālprocess.

Nepatiesi ziņoja par sprāgstvielu Daugavpils tiesā

13. augustā ap pulksten 9.40 policija saņēma informāciju par iespējamo sprādzienu Daugavpils tiesā. Nekādas sprāgstvielas netika atrastas. Veicot izmeklēšanu uzsāktajā kriminālprocesā par apzināti nepatiesu paziņojumu par sprāgstvielas ievietošanu, 17. augustā Kriminālpolicijas darbinieki noskaidroja un par šī nozieguma izdarīšanu aizturēja 1981. gadā dzimušu vīrieti. Zināms, ka šī persona jau agrāk bija nonākusi policijas redzeslokā.

PREILU IECIRKNĪ

Nedēļas laikā iecirknī reģistrēti 42 dažādi notikumi, tajā skaitā uzsākti deviņi kriminālprocesi. Sastādīti 25 administratīvie protokoli, no kuriem 14 protokoli bija par atrašanos sabiedriskā vietā alkohola reibumā. Par nelegālu alkoholisko dzērienu un spirta iegādāšanos un uzglabāšanu administratīvi sodīti divi cilvēki. Reģistrēti pieci satiksmes negadījumi, trijos no tiem cietuši četri cilvēki. Par satiksmes noteikumu pārkāpumiem sastādīti 114 protokoli, tajā skaitā seši protokoli gājējiem, bet astoņi — velosipēdu vadītājiem par transportlīdzekļu vadīšanu alkohola reibumā.

Brauca par ātru un apgāzās

14. augustā Līvānos, Celniecības ielā, 1988. gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu Moskvich, neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, kā rezultātā auto nobrauca no ceļa un apgāzās. Vadītājs un 1990. gadā dzimušais pasažieris tika nogādāti slimnīcā. Pēc ārsta apskates pasažieris devās mājās, bet vadītājam bija jāpaliek slimnīcā, jo mediķi viņam konstatēja smadzeņu satricinājumu.

RĒZEKNES IECIRKNĪ

Auto vadītāja un pasažiere nokļuva slimnīcā

14. augusta naktī Sakstagala pagastā 1977. gadā dzimusi automašīnas Opel vadītāja nebija izvēlējusies drošu kustības ātrumu, tādēļ auto nobrauca no ceļa un apgāzās. Gan autovadītāja, gan pasažiere, 1982. gadā dzimusi sieviete, pēc avārijas tika nogādātas slimnīcā, kur mediķi konstatēja gan smadzeņu satricinājumus, gan nobrāzumus.

Par mātes nogalināšanu aizdomās tur dēlu

15. augustā Rēzeknē savās mājās tika atrasts 1962. gadā dzimušas sievietes līķis ar vardarbīgas nāves pazīmēm — asins izplūdumi zem acīm, sistas brūces. Uz aizdomu pamata par izdarīto noziegumu tika aizturēts 1982. gadā dzimis vīrietis — cietušās sievietes dēls. Policija noskaidrojusi, ka starp ģimenes locekļiem kopīgas alkohola lietošanas laikā izcēlies strīds, kura rezultātā jaunais vīrietis, pielietojot fizisku spēku, nodarīja miesas bojājumus, kuru dēļ iestājās sievietes nāve.

LUDZAS IECIRKNĪ

Kas tik nenotiek alkohola dēļ

13. augustā ap pulksten 13.30 Ciblas novada Pušmucovā kāds 1982. gadā dzimis vīrietis atradās sabiedriskā vietā alkohola reibumā un ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Par šiem pārkāpumiem viņam paredzēta administratīvā atbildība.

15. augustā Kārsavas novada Salmavas pagastā kāda dzīvokļa īpašnieks savā dzīvesvietā kopā ar paziņu lietoja alkoholiskus dzērienus. Kād paziņa aizgāja, dzīvokļa saimnieks konstatēja, ka pazudis viņam piederošais mobilais telefons Nokia.

Iereibusi autovadītāja notrieca velosipēdisti

15. augusta vakarā ap pulksten 21.15 Kārsavas novada Salmavas pagastā uz ceļa Rēzekne — Grebņevas robežkontroles punkts notika avārija. 1963. gadā dzimusi sieviete, braucot ar VW Passat, notrieca velosipēdisti, kādu 1958. gadā dzimušu sievieti. Cietusi ar negadījumā gūtām dažādām traumām tika nogādāta medicīnas iestādē. Uzsākts kriminālproce. Noskaidrots, ka autovadītāja atradusies pie stūres alkohola reibumā.

KRĀSLAVAS IECIRKNĪ

Avarēja zirga pajūgs, cilvēks gāja bojā

15. augustā Robežnieku pagastā uz ceļa Robežnieki — Dagda 1948. gadā dzimis vīrietis vadīja zirga pajūgu. Taču braucējs netika galā ar zirgu, nenoturējās uz tā un nokrita. Nelaimīgā kārtā no gūtās traumas vīrietis gāja bojā.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes informācija

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA

APGŪSTI UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBĀ VAI DARBA TIRGŪ PIEPRASĪTU SPECIALITĀTI JĒKABPILS AGROBIZNESĀ KOLEDŽĀ!

Jēkabpili, Pasta ielā 1, tālr. 65231726, www.jak.lv

Nepilna laika studiju programmās:

- Grāmatvedība un finanses
- Uzņēmējdarbība (specializācija tirdzniecība, mārketing)
- Datorsistēmu un datortīklu administrēšana
- Namu apsaimniekošana un pārvaldīšana

Nāc uz Jēkabpils Agrobiznesa koledžu un:

- studē sestdienās (studiju ilgums 2,5 vai 3 gadi);
- studē kvalificētu mācībspēku vadībā;
- iegūsti uz rezultātu orientētas zināšanas, prasmes un iemaņas;
- studē par adekvātu samaksu (studiju maksa tikai 390 LVL gadā vai 35,83 LVL mēnesī);
- baudi studentu dzīvi;
- pilnveidojies kā personība!

Pieteikumus studijām var iesniegt līdz 2010. gada 30. augustam.

SIA IBIZA pērk mežā pie ceļa Aizkraukles, Ogres, (Madonas, Jēkabpils, Preiļu) raj.

Priede: 3,7; 4,9; 5,5; 6,1
diam. 14 - 46 40 (39) Ls

Egle: 3,7; 4,9; 5,5; 6,1
diam. 14 - 46 40 (39) Ls

Bērza p/m: 25 (23)

Skujkoku p/m: 25 (23)

Pērk papīrmalku Rīgā

Bērza p/m: 30,50 Ls

Skujkoku p/m: 30,50 Ls

Transporta izmaksas netiek
ieturētas.

Tālr. 28330750.

Kreditēšana pret nekustamā īpašuma ķīlu.

Tālr. 25441183, 28609904.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.

Labas cenas.

Tālr. 26142514, 20238990.

- ✓ PVC logi (6 kameru) par super cenu!
  - ✓ Siltās ārdurvis tikai Ls 109.
- Bezprocentu kredīts. Dāvanā moskītu tīkls.
Valmieras iela 2, Preiļi.
Tālr. 28673992.

Ludzas pusē augustā uzziedējusi ieva, Jelgavā – pilādzis, Preiļos zied anemones

Ludzas novada Pildas pagasta "Mazajos Tjapšos" augusta sākumā uzziedējusi ieva, savukārt Jelgavā uzziedējis pilādzis.

Kā portālā "jelgavnieki.lv" raksta jelgavnieks Boriss Zaozerskis, viņš blakus ķekariem ar ogām 5.augustā pilādži pamanījis jaunus ziedus. Viņš atklāj, ka pilādzis aug zem viņa mājas balkona Čakstes bulvārī.

Ieva Ludzas novadā uzplaukusi pie "Čiekurkalnu" mājām, starp diviem ezeriem — Tjapšu ezeru un Mazo Lubānu, informē laikraksts "Ludzas Zeme".

Viss krūms gan neesot saziedējis vienmērīgi, kā tas parasti notiek pavasarī: vienā pusē, kur lapas jau ir daļēji apbirusas, ziedu

ir vairāk, otrā to esot mazāk, toties sulīgāki un krāšņāki.

Māju saimnieki atceras, ka vienu gadu rudens pusē uzziedējusi bumbiere, kāds ābeles zars, bet ieva — pirmo reizi.

Pārsteigta par ievas ziedēšanu augusta vidū bijusi arī augu aizsardzības speciāliste, paužot varbūtību, ka sauso laiku ieva uztvērusi kā miera periodu un pēc lietus uzziedējusi atkārtoti.

Arī citur Latvijā šovasar karstuma dēļ novērota koku ziedēšana. Jūlija sākumā ievas uzziedējušas arī Daugavpilī.

Savukārt Preiļos, kādas mājas dārzā pilnā spēkā otrreiz zied baltās anemones, kas parasti ar saviem ziediem priecē agri pavasarī.

Zinātnieki: Mēness samazinās

ASV žurnālā "Science" publicētā pētījumā astronomi atklāj, ka atraduši agrāk nemanītas zemes formas uz Mēness, kas liecina, ka Zemes pavadoņi samazinās, lai arī par niecīgu daļu.

Intrīģējošās formas ir lūzumi, kas radušies, kad Mēness agrāk karstā un šķidrā iekšpusē sāka atdzist, liekot virsmai sarauties un krokoties.

Attiecībā pret Mēness vecumu, kas tiek lēsts uz 4,5 miljardiem gadu, saraušanās ir nesena —

pirms mazāk nekā miljards gadiem.

Lūzumi pirmo reizi tika pamanīti Mēness ekvatora tuvumā 70. gadā "Apollo 15", "Apollo 16" un "Apollo 17" misiju laikā ar panorāmas kamerām.

NASA zondes "Lunar Reconnaissance Orbiter" uzņemtie augstas izšķirtspējas attēli ļāvuši atklāt vēl 14 jaunus lūzumus.

Jaunie atklājumi liek secināt, ka lūzumi ir izplatīti pa visu pavadoņi, nevis atrodas tikai ekvatora reģionos, un tas dod stingrus pierādījumus par samazināšanos.

Šosezon drīkstēs nomedīt tikai 100 vilkus

15. jūlijā Latvijā sākusies vilku medību sezona. Valsts meža dienesta rīkojumā par lielāko pieļaujamo vilku nomedīšanas limitu noteikts, ka 2010./2011. gada medību sezonā ir ļauts nomedīt 100 dzīvniekus, kas ir ievērojami mazāk nekā iepriekšējā medību sezonā.

Kā informē Valsts meža dienesta pārstāvji, šī gada pirmajā pusgadā Latvijā nebija konstatēts neviens gadījums par vilku nodarītajiem postījumiem. Tas arī ir viens no faktoriem, kāpēc 2010./2011. gada medību sezonā noteikts mazāks pieļaujamais vilku nomedīšanas apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo, kad drīkstēja nomedīt 180 dzīvniekus. Taču, lai nerastos situācija, kad var palielināties risks zaudējumiem, ko vilki varētu nodarīt lauksaimniecībai, pieļaujamo vilku nomedīšanas apjomu var palielināt, ja sākotnējais nomedīšanas apjoms ir izpildīts.

Eiropas valstu mērogā vilks ir apdraudēts un tādēļ iekļauts aizsargājamo sugu sarakstos. Šo sugu aizsardzību nosaka Latvijā ratificētās starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības valstu likumdošana. Tā kā vilki ir īpašā statusā, tad to medības ir iespējams organizēt, ievērojot sevišķi stingrus nosacījumus. Valsts meža dienests organizē medību iesniegumu pieņemšanu tā, lai medību tiesību lietotāji medību pieteikšanas brīdī būtu informēti par izmantoto vilku limita daļu. Par katru nomedīto dzīvnieku tiek aizpildīts noteikta parauga akts. Pamatojoties uz medību vadītāja sastādītu un iesniegtu aktu, nomedītā dzīvnieka īpašniekam izsniedz aizpildītu

stingrās uzskaites vilka medību atļauju. Vienas darba dienas laikā pēc vilka nomedīšanas par nomedītajiem vilkiem un izsniegtajām vilku medību atļaujām jāinformē Valsts meža dienesta Medību daļa. Par ikvienu vilku, kura bojāejas cēlonis nav medīšana, vienas darba dienas laikā jāinformē Valsts meža dienesta Medību daļa.

Saņemot ziņojumu par 90 vilku nomedīšanu valstī kopumā, lai netiktu pārsniegts lielākais pieļaujams vilku nomedīšanas apjoms, ņemot vērā Vilku aizsardzības plānā noteiktos populācijas regulēšanas principus, nepieciešams sniegt priekšlikumus papildus vilku nomedīšanas apjoma noteikšanai Medību noteikumos

paredzētajā termiņā.

Vilku skaita stabilitātei Latvijā seko Valsts meža dienests, kas, pamatojoties uz Valsts mežzinātnes institūtā «Silava» veikto lielo plēsēju monitoringu, kopš 2004./2005. gada medību sezonas ik gadu nosaka lielāko pieļaujamo nomedījamo vilku skaitu. Šāda pieeja ir akceptēta Eiropas Komisijā, kas Latvijai noteikusi ģeogrāfisku izņēmumu attiecībā uz tām vispārējām prasībām, kas vilku aizsardzībā noteiktas ES dalībvalstīm. Ja Latvijā būtu jāievēro Eiropas Padomes attiecīgās direktīvas pamatprasības, tad vilkus medīt nedrīkstētu un piedevām to aizsardzībai nāktos izveidot īpaši aizsargājamas teritorijas.

Ass ierocis pret aptaukošanos

Taivānas zinātnieki kādā eksperimentā pierādījuši, ka kapsaicīns — viela, kas piešķir aso garšu sarkanajiem pipariem — spēj ietekmēt taukaudu šūnu augšanas ātrumu.

Kapsaicīns arī samazina taukaudu apjomu organismā un ma-

zina tauku limēni asinīs. Zinātnieki laboratorijā veica eksperimentu ar nenobriedušām un nobriedušām tauku šūnām (preadipocītiem un adipocītiem). Izrādījās, ka kapsaicīns neļauj nenobriedušajām tauku šūnām nobriest — piepildīties ar taukiem.

Efekts tika novērots pat tad, ja kapsaicīna deva nebija lielāka par to, kas nonāk cilvēka kuņģī, ēdot Taivānas vai Indijas tradicionālos asos ēdienus. Kapsaicīna ietekmē adipocīti saņēma biokīmisku signālu, kas noveda pie šo šūnu pašiznīcināšanās.